

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periodice sub No.

ARAD, ANUL 53. No. 175.
1938. augusztus 9., kedd.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

146—1938. Trib. Arad.

Egy album

Irtai Márai Sándor

E forró napokban, mikor a posta minden nap elhozza a hegyekből, vagy a tenger mellől a színes képeslapokat, mikor az emberek megtelnek a világ és az utazás korszerű élményével, eszembe jutott ez a régi album. Előkerestem és hosszan néztem.

Százéves ez az album, úgy maradt rám, a család rejtélyes lomtárából. (Minden családnak van ilyen lomtára.) Száz éve, hogy az ember, aki a lapokat teleragasztotta képekkel, lapkivágásokkal, emlékjelekkel, időnként utra kelt és megnézte a világot. A vonatot már ismerte, a gőzhajót is; de gyakrabban utazott gyorskocsin. Kíváncsi szellemű ember lehetett: minden nyáron utnak eredt, járt Svájcban, Párisban, Londonban, beutazta Magyarországot, járt Kassán, Lőcsén, Oradea—Nagyváradon, Minden, amit utközben látott, s érdemes volt a megőrzésre, az albumba került. Száz évig kallódott az album; most kíváncsian megvizsgáltam.

Ez az ember, ez a távoli és ismeretlen rokon még áhitattal utazott. Elment Párisba, megnézte a Louvre-ban a milói Vénuszt, megvásárolt egy színes ábrázoló nyomatot, hazahozta a képet, beragasztotta az albumba és aláírta: „A milói Vénusz”. Az angol parlamentről is szerzett képet, azt is beragasztotta, s aláírta: „Itt tanyázik az angol demokrácia”. Karlsbadban színelőadást látott, s elhozta haza és eltette emlékebe az arany betűkkel nyomtatott műsort. Lillafüreden, a Hámori tó partján két érdekes, különös páfrányféléket talált, ezeket is beragasztotta az albumba. Párisból hazahozta a „Charivari” című híres újság egyik teljes példányát, 1838. március 7-ről keltezett kiadványt, tele petykákkal és tréfás gunyrajzokkal. Bécsben nagyon tetszett neki a schönbrunni kert; virágot is hozott onnan. Tíz évvel később megszerzte Petőfi arcképét, beragasztotta az albumba, s a kép alá írta: „Ma láttam Petőfit”.

Ez az album szerény és naiv. Sárga lapjait szánalommal forgatom. De aztán észbekapok, s elszégyellem magam. En már nem merném hazahozni Párisból a milói Vénusz arcképét, beragasztani egy albumba a képet, s alá írni, gyönyörűbbek kedvéért: „A milói Vénusz”. A látásnak, az érzékelésnek, a világ neszelésének ez aprólékos, áhitatos, féltékeny és gyöngéd módja idegen számunkra. Mi való estünk neki a világnak, minden nyáron, két kézzel, teli pófával. Minden kevés! Hat nap alatt akarjuk látni a hegyeket, az összes hegyeket, a Spitzbergáktól a Magas Tátraig, a Lidót, Páris, beleértve a Louvre-t és Juan les Pinst, féláron. Aki ma utazni indul, sebtiben ír egy-két lapot „erről a helyről”, s természetesen tartja, hogy a „szép hely Kopenhága, vagy Velence. Száz év előtt e szavakat még áhitattal ejtette ki az utas. Gasteinre úgy készült, mint mi egy indiai tanulmányuttra, nem, még sokkal riadtábban, elfogódottabban! Minden élmény volt, a bécsi ut is, a hámori tó is, még Ferdinand király pozsonyi diétanyitó beszéde is élmény volt a hallgató számára, pedig Ferdinand király és császár, szegény, egészen együgyű volt, s mindössze másfél mondatot hozott össze Pozsonyban. Ez a régi utas figyelt, fülelt, látott, emlékezett. Mi már csak utazunk.

Igen, kényelmesen, féltelmes gyorsan és nagy-szabásúan utazunk. Ma tíz óra alatt repülünk Pestről Helsinkibe. S a képeslap, melyet a finn fővárosból, Londonból, vagy Rómából irunk Pestre, talán lassabban érkezik meg, mint mi érünk haza, a nyugtalan utazók. Ez az ember, száz év előtt, lassan ballagott végig a világon, de látott valamit. Minden új volt számára: még a milói Vénusz és Ferdinand császár is. A mi számunkra minden olyan, mintha már láttuk volna, esetleg egy prospectusban, s inkább csak az ellenőrzés kedvéért utazunk, villámgyorsan. Igen, minden a helyén van, Thorwaldsen szobrai, a Jungfer csucai, Ibsen

Ha Japán biztosítja a közös határokat, a szovjetcsapatok nem sértik meg Mandzsuko területi épségét

Szerencsétlen véletlen akadályozta meg az első japán békeajánlat sikerét. — Tokió megismételte az ellenségeskedések beszüntetésére vonatkozó javaslatát, amit Moszkva feltételelesen el fogadott

Moszkvából jelentik: (Rador.) A Tass-iroda a következőket jelenti: Sigemicsu moszkvai japán diplomáciai ügyvivő augusztus 7-én ismét megjelent Litvinov külügyi népbiztos előtt, hogy a helyzetet megbeszélje. Litvinov emlékeztette a japán diplomáciai ügyvivőt, hogy néhány nappal

előtt ismételt békeajánlattal jelentkezett, és amelyre azt a választ kapta, hogy amennyiben Japán beszünteti a tüzelést, illetve az ellenségeskedést, úgy a szovjet-kormányának semmi oka sincs arra, hogy az ellenségeskedést folytassa.

Japán fenntartja békeajánlatát

Szerencsétlen körülmények folytán a japán csapatok másodnapra újabb támadást intéztek a szovjet területe ellen tüzérséggel, sőt nehéz tüzérséggel lötték a szovjet határpontokat és ez arra kényszerítette a szovjet csapatokat, hogy ugyancsak tüzérséggel és légi haderővel vegyék fel a küzdelmet. A szovjet haderőknek sikerült a japán hadsereg valamennyi támadását visszavereni és a japán haderőket kiűzni a szovjet területekről. Lehetetlenségnek tartják, hogy a japán kormány ne lenne felelős mindazért, ami a mandzsuk határon történik és azért az emberáldozatért, melyet mindkét félnek el kellett szenvednie a harcok során.

Sigemicsu válaszában megjegyezte, hogy a japán csapatok csak védelmi pontokat foglaltak el, amelyek alkalmasak a mandzsuk terület védelmére. Litvinov erre azt válaszolta, hogy senki sem akar támadást intézni a japán csapatok, avagy japán terület ellen. Sajátságos gondolat a japán kormány részéről valamit védelmezni, ami nem forog veszélyben. Ez alatt a ténykedés alatt minden bizonytalansággal a szovjet határvonalk elleni támadást érti a japán kormány és a háboruszkodás azt a célt szolgálja, hogy a szovjet területéből a maga védelmi érdekeinek megfelelő vonalat kiszakítson.

A japán diplomáciai ügyvivő ezután közölte

Litvinovval, hogy látogatásának célja

megismételni a japán kormányának az ellenségeskedések megszüntetésére vonatkozó ajánlatát. Felajánlja tehát, hogy létesítsenek egy egy szovjet—mandzsuk bizottságot,

amely kiszáll a helyszínre és a tapasztaltak alapján megállapítja a Szovjetunió és Mandzsukuo pontos határát. Litvinov erre megjegyezte, hogy a helyszínen megváltozhat a helyzet és mindkét fél a legelőnyösebb helyzethez juthat, ha előzetesen egy általános vonatkozású megállapodást kötnek, amely csak annyit tartalmaz, hogy mindkét fél kötelezőleg vállalja az ellenségeskedések beszüntetését. Semmi esetre sem lehetséges azonban megegyezésről tárgyalni mindaddig, amíg a szovjet területén a legcsekélyebb japán csapat-töredékek vannak. Ez a helyzet ugyan nem áll fenn, de előfordulhat, amennyiben a szovjetunió kormánya magáévá teszi a japán diplomáciai ügyvivő ajánlatát.

Amennyiben Japán garantálja, hogy azonnal beszünteti a tüzharcot, amely a szovjet területe ellen irányul, a szovjetunió kormánya megadja a kellő garanciát, hogy csanatai nem fogják megsérteni Mandzsukuo területi épségét.

A határok feltétlen tiszteletét követeli a Szovjet

Sigemicsu japán diplomáciai ügyvivő erre azt a javaslatot tette, hogy mindkét fél megfelelő távolságra vonja vissza csapatait. Litvinov kijelentette, hogy szó sem lehet a szovjet-csapatok visszahívásáról, mert azok a saját területükön tartózkodnak, tehát nem fenyegetnek mandzsukuo területet. A határmegállapítás csakis az érvényben lévő szerződések szerint lehetséges. A szovjet-kormány bemutatta a kunciuongi szerződést és csak ez a szerződés lehet alapja egy demarkációs vonal megvonásának. Arra még csak gondolni sem lehet, hogy az itt megállapított határvonalakat megváltoztatják.

Litvinov külügyi népbiztos ezután a következőképpen foglalta össze javaslatát:

A hadműveleteket csak azután fogják beszüntetni, miután mind a két fél kötelezettséget vállal, hogy nem lépi túl azt a vonalat, amelyet egy előzetes megállapodás kijelöl. Amennyiben valamelyik fél előzetesen ezt a vonalat túllépte már, úgy annak vissza kell vonni csapatait. Japán belemegy abba, hogy ennek a vonalnak az irányát a kunciuongi szerződéshez mellékelt térkép szabja meg. Végül Litvinov megállapította, hogy ugyanakkor, amikor a japán kormány békeajánlatot tett, a grodekovoi frontszakaszon

szobra Oslóban és az angol parlament. Ugy, most már mehetünk haza. A világ elfér a kodakban, emlékeink peregnek, mint az oktató filmek kockái, s minden homályos és elmosódik, — az emlék, amely

összeáll az ut anyagából, jelszószerű. De ez a másik utas, száz év előtt, még álmódott a világról, e kínos, egyszerű élményről, Petőfiről és az angol parlamentről. Ezért az álomért irigylem.

egy japán század, három gépiegyver támogatása mellett rajtaütésszerűen támadást intézett a szovjet területen lévő 588 számú magaslat ellen, hogy el foglalja. A váratlan támadás folytán a szovjet hadsereg több katonája megsérült. Bizonyos, hogy a japán katonák közül is többen elesettek és megsebesültek. A sorozatos incidensek folytán a szovjet kormány már teljesen feleslegesnek tartotta a további tiltakozást, de egyben megerősödött a szovjet-kormányban az az elhatározás, hogy büntetlenül nem hagyja öl-

dödni a határőreit. Amennyiben ilyen eset még előfordulna, úgy a szovjet kormány kénytelen lenne a legszigorúbb rendszabályokat foganatosítani és teljes tüzéségi és légi felkészültségével válaszolni. A japán kormánynak köteleznie kell a kvantungi hadsereget és Koreát, hogy tartsa tisztelgésben az érvényben lévő határokat. Elérkezett az ideje, hogy vége legyen egyszer a határmentén egyre gyakrabban megismétlődő incidenseknek.

Csak büntetlen előéletet és anyagi megbízhatóságot igazoló külföldiek léphetnek az ország területére

A munkaügyi minisztérium újra szabályozta az országba utazó idegen alattvalók beutazási feltételeit

Bucurestiből jelentik: A munka-, közegészség- és népjólétiügyi minisztérium augusztus 5-én kiadott 59415—1938. szám alatt körrendeletet küldött valamennyi munkaügyi felügyelőséghez és abban

az idegen állampolgárok belépésére és munkavállalására új intézkedéseket bocsát ki.

Ezek szerint a jövőben minden a román állam területére belépő idegen honosnak ama külföldi román diplomáciai hatóság, vagy konzulátus előtt — amely az utlevél-látványozást végzi — igazolnia kell, hogy nem ítéltek el közönséges bünteleméért, nem áll csődeljárás alatt és foglalkozásbeli tartozás miatt végrehajtás alatt. A rendelet kiemeli, hogy ennek a kötelezettségeknek csak azok a külföldiek kötelesek eleget tenni, akik június 16-a után érkeztek az országba, ebből következőleg

azok,

akiket a hivatalos lap 135. számában megjelent rendelkezés az ország területén ért, nem kötelesek jelentkezni és a kívánt iratokat bemutatni.

Ugyanekkor a minisztérium megszüntette az idegen honosok képzési könyvének becserélését végző bizottság működését és helyébe a munkafelügyelőségek mellett új bizottságot létesített, amelynek tagjai a munkafelügyelő, mint elnök és a kereskedelmi és iparkamara valamint a rendőrség megbízottai. Ez a bizottság vizsgálja át az idegen honosok valamennyi iratát. Ennél a munkánál a következő szempontok irányadók: 1. az idegen milyen hivatásbeli képzés felett rendelkezik, 2. milyen jogon űzi foglalkozását az országban s milyen jogon tartózkodik itt.

Tizenöt év után karddal intézte el lovagias ügyét Lónyay Károly gróf és Liechtenstein János herceg

Budapestről jelentik: Az este súlyos feltételű kardpárbajt vívott a Tiszti Vivó Club váciuccai helyiségében Liechtenstein János herceg, Andrásy Marica grófnő férje és Lónyay Károly gróf, szolgálaton kívüli százados, Lónyay Albert gróf lovassági tábornoknak, a csász. és kir. lovastest őrség egykori parancsnokának fia. Ez a kardviadal, amely Liechtenstein herceg könnyebb sebülésével végződött, nemcsak a bajvivók személye miatt szenzáció, hanem az előzmények miatt is, mert ennek a lovagias ügynek a jegyzőkönyve — tizenöt év történetét mondja el! Tizenöt évvel ezelőtt történt, hogy a bécsi Jockey Club, a régi császárváros legzárkózottabb arisztokrata-

kaszinója, kigolyozta tagjai sorából a fiatal Lónyay grófot, aki édesapja életében és azután is, Bécs legmagasabb és legelőkelőbb köreinek kedvelt és szívesen látott tagja volt. A kiméretlenül súlyos klub-ítélkezés után Lónyay gróf elvesztette huszárkapitányi rangját is. A súlyos ítélet oka az volt, hogy a szenvedélyes természetű Lónyay gróf megtámadta és bántalmazta egyik osztrák miniszter előszobájában Orsich Nándor grófot, akivel valami korábbi nézeteltérése támadt, Orsich gróf éppen kilépett a miniszter dolgozószobájából és hajlongva hátrált, amikor Lónyay gróf rátámadt. Az elmúlt tizenöt év alatt Lónyaynak többekkel támadt nézeteltérése, de lovagias elég-

tételt senkitől sem kapott, mert megtagadták tőle, a Jockey Club ítéletére és Lónyay gróf rangvesztésére való hivatkozással. Ez év júniusában az illetékes magyar tényezők megértő nagylelkűsége véget vetett Lónyay társadalmi kálváriájának: tábornokokból álló becsületügyi választmány ült össze, amely Lónyay grófnak visszaadta századosi rangját.

Lónyay a napokban véletlenül összetalálkozott a Gellért-szállóban Liechtenstein János herceggel, aki szintén megtagadta annakidején, sok évvel ezelőtt, hogy neki lovagias elégtételt adjon. Kemény szóváltás keletkezett köztük és Lónyay a herceget sértésekkel illette.

Miután a gróf a diszkvalifikáló ítélet súlyától megszabadult és visszakapta rangját, az ügyet lovagiasan kellett elintézni. A párbajnál Konek Emil ellentengernagy és Schenker Zoltán ezredes, az ismert vívóbajnok volt Lónyay gróf segédje, míg Liechtenstein hercegnek magasrangú katonai méltóságok segédkeztek. A viadalt Schenker ezredes vezette. A felek nem békültek ki. Az előkelő társaság köreiben most azt találgatják: vajon Lónyay grófnak sikerül-e mindazoktól elégtételt szerezni, akik a lovagias elégtételadást az elmúlt tizenöt esztendőben neki megtagadták?

Tintoretto-képet találtak

egy magyarországi falu templomában

Budapestről jelentik: Óriási szenzációja van a tolnamogyei Várdomb falunak: a százestendőes katolikus templom kórusa felett egy Tintoretto-festményt találtak. Kuhl József esperes-plébános amidőn restauráltatta a templom képeit, Elefánthy Imre restaurátor segítségével bukkant rá a képre, amelyet vastag firnászszerű takart. A Tintoretto-kép az „Utolsó vacsorát” ábrázolja. Megállapították, hogy a rendkívül értékes kép II. József császár uralkodása alatt, amidőn a szerzetesek menekültek, került a kis falusi templomba. A festményt a Nemzeti Múzeumnak ajánlották fel mezevételeire.

Hatezer japán katonát öltek meg a támadó kínaiak

Sanghaiból jelentik: A Reuter-iroda kínai hírforrásból úgy értesül, hogy Suschungnál a Jangce-folyó északi partján egy kínai ellentámadás során 4000 japán katona elpusztult. Ellenőrizhetetlen híradások szerint a folyó déli partján egy összetűzés alkalmával 2000 japán katona vesztette életét.

Az állhatatos költő

Irtá: RENÉ JOUGLET

Boutardel két szobában lakott, nem egészen a tető alatt. Az egyik szoba az uccára, helyesebben a szemközti ház ablakaira nézett, a másik az udvarra, tehát a nagy bérház konyháinak ablakaira. Ebben a szobában egy rozoga polc, egy fehér asztal és egy háromlábú divány állt, valamint egy alkoholos gyorsfűző, tekintve, hogy a gáztársaság leszereltette a tűzhelyet, amelyért Boutardel nem volt hajlandó fizetni.

Boutardel ugyanis költő volt.

Értsük meg jól. Nem amolyan költő, amilyen regényes korszakokban sok is élt, aki megelegedett a díjmentes dicsőséggel. Boutardel kis dalokat írt, természetesen zene nélkül, minthogy zenéről fogalma se volt — a tavaszt, a szerelemeket és egyéb népszerű érzelmeket úgy énekelte meg, hogy e dalok lehetőleg eladható legyenek. Minderre Boutardel meglehetősen fűtült, már tudniillik fűtült a szerelemre, mint magánember, de mint egy egészséges gyomor tulajdonosa, megkísérelte, hogy a szerelem dalaiból megkereshesse a kenyerét.

Ennek ellenére megtörtént vele, hogy fel s alá járt szobájában, s hosszú hajába szánva ujjával, egy-egy verset mozdított s ilyen alkalmakkor nem egyszer vette észre, hogy a szemközti ház ablakában egy nő jelenik meg, aki látható tetszéssel legetelt rajta szemét. Így azután egy márciusi kedden (előző nap két dalt adott el huszonnégy frankért), mikor tetőtől talpig elegánsan öltözve jelent meg a hölgy az ablakban, Boutardel, aki ki-
lépett, hogy a hölgy a városba készül, maga is

lesietett a lépcsőn, tehát nem volt véletlen, hogy az uccán szembetalálkoztak. A hölgy, aki lehetett ötvenéves, barátságosan mosolygott és Boutardel megemelte kalapját.

— Sejtettem, hogy ön költő — jegyezte meg a hölgy.

— Miből? — kérdezte Boutardel.

— A nyakkendőjéből — válaszolt a nő. És csakugyan, Boutardel lengő, lobogó nyakkendőt viselt, amint illik egy költőhöz. — Én magam valamikor fűszerben dolgoztam — tette hozzá a hölgy.

— Szép foglalkozás — mondta Boutardel, aki meg volt róla győződve, hogy a fűszerkereskedelem jobban táplálja az embert, mint a líra.

— Az ebédet én fizetem — jelentette ki a hölgy.

— Nem lehet! — tiltakozott Boutardel, de tiltakozása olyan gyenge volt, hogy nem lehetett komolyan venni. Annál kevésbé, mert az asszony olyan határozottan beszélt, mint valaki, aki nem vesztegette az idejét rosszul kifizetődő merengésre.

— Én özvegy vagyok — mondta később, mikor egy kis vendéglőben egymás mellett ültek — és van egy kis pénzem is. Sajnos azonban, mindig gyenge oldalam volt a szívem... Hány éves? Megvan már ötven?

— Ahogy mondja — felelt Boutardel s hazudott, mert negyven is alig múlt, de udvariasságból öregítette magát, hogy a hölgy fiatalnak érezhesse magát mellette.

— Az én nevem Constance — mutatkozott be erre barátője.

— Engem Léonnak hívnak — felelt Boutardel.

— Ha akarod, jövő vasárnap kirándulunk a zöldre.

Boutardel nem mondott nemet. De mikor hazatért Saint-Clouból, fintorgott. Nem neki való az ilyen kiruccanás. Nem is tesz neki jót a vidéki levegő. És a sok madárdal sérti fülét. És Constance... nem!

Másnap nem jelent meg a kis vendéglőben, ahol Constance várta. Az asszony felment hozzá. Boutardel ágyban találta.

— Beteg vagyok — nyögött a költő.

— Jaj, drágaságom! — sivitott a hölgy s elrohant, hogy ennyivalót és erősítő borokat hozzon számára.

Boutardel szófukar undorral költötte el a jókat, azzal a fálnak fordult. De Constance kijelentette, hogy nem hagyja el, amíg beteg. Boutardel a falat nézte, olykor-olykor nyögött egyet, de nem szólt. Egyre jobban utálta a rendezett életmódot, amellyel Constance kecsegtette. Este Constance egy pillanatra hazaszaladt:

— Ne haragudj, szívem, egy pillanatra meg kell néznem, rendben van-e minden otthon. Csak ép szólok a lánynak és valami ennyivalót hozok. Csak egy perc és itt vagyok. Nem is viszem a kulcsot, úgy-e ki tudsz nekem nyitni?

Ezzel elrohant. Boutardel azonnal kiugrott az ágyból. Előkapta ócska bőröndjét, belegyömöszölte fehérneműjét. (Ruháit nem, hiszen egyetlen szál ruhája volt.) Aztán négyesével ugrálva leszárgalodott a lépcsőn és elrohant ellenkező irányban, mint amelyből Constance-ot várta. S Constance soha többé nem látta.

Krofta cseh külügyminiszter és Henlein szenzációs nyilatkozatai egy bucuresti-i lapnak

Petrescu Comnen fontos külpolitikai tárgyalásokat folytat Magyarországgal

Bucuresti. A Timpul közli ma Camil Krofta csehszlovák külügyminiszternek nyilatkozatát abból az alkalomból, hogy lord Runciman megkezdte békítési kísérleteit a cseh kormány és Csehszlovákia kisebbségei között. Ugyanez alkalomból nyilatkozik a román lapnak Conrad Henlein, a szudetanémetek vezére is.

Azt kérdezte a román lap tudósító Kroftától, hiszi-e a miniszter ur, hogy Középeurópában a feszültség enyhülése reális és tartós helyzetet terem.

— A feszültség enyhülése igen, reális és tartós kell legyen. Remélni kell, hogy így lesz és ha a dolgokat jószándékkal nézzük, jogosult ez a remény. Az erők megosztottak ma Európában és az egész világon és ilyenképpen egyetlen hatalom sem idézheti fel a háborút a győzelem biztos tudatában. De, ha még bizna is egy győzelmes háború sikerében, számára az is összeomlást jelentene. Ime ezért nem tudom hinni, hogy van ország, amely óhajtja a háborút — mondta a külügyminiszter.

Ezután azt kérdezte a román újságíró, hogy Csehszlovákia készen áll-e a kibékülésre a kisebbségeivel. A miniszter azt válaszolta, hogy igen, készen áll. — A mi kisebbségeink problémái — mondta a miniszter — nem függték máig csak a mi kormányunktól és a Népszövetségtől. A körülmények kényszerítő hatása folytán ma ezzel foglalkoznak az összes érdekelt hatalmak, melyek igyekeznek fenntartani a békét. A mi összes pártjaink szoros együttműködésben és a haza érintettségének védelmében egységesen a békülékenységet politikájukat hirdetik. — Franciaország és Anglia, amelyeket a béke óhaja irányít, támogat bennünket ezen az úton. Mi követjük az ő jóakaratu tanácsait, annál is inkább, mivel számunkra jelét adták kritikus pillanatokban annak, hogy a mi nemzeti érdekeinket magatartásunk függvényének tekintik. Mi el fogunk menni az engedmények olyan határáig, amelyeket alkotmányunknak demokratikus szelleme megenged és nem érinti az ország integritását.

— Milyen formában képzelhetők ezek a nem-

zetiségi engedmények?

A miniszter válaszában hangsúlyozta, hogy a helyi autonómiák lényeges megerősítéséről van szó azokban a formákban, ahogy az már több ízben nyilvánosságra került, ezenkívül beszélt több közintézménynek, társadalmi biztosításnak, közlekedési javításnak és több más kérdésnek megoldásáról, amelyek mind a kisebbségek érdekeit szolgálják. Az ugynevezett személyi autonómiákról, melyekről a szudetanémetek beszélnek, azt mondta a külügyminiszter, hogy az olyan rezsim lenne, — amelyben minden csehszlovákiai német bármilyen közigazgatási kerületben lakik is, részt venne abban a közösségben, amelyet a nemzeti szociálista szervezéssel és egyetlen Fűhernek irányításával létesítenének. — Mi — folytatta a miniszter — azonban nem engedhetjük meg egy ilyen államnak megalakulását az államban, nem is szólva arról, hogy a totális szellem olyan érvényesülése volna ez, amivel nem okozhatjuk helyi politikai életünket és külpolitikai tájékozódásunkat. Végül beszélt a miniszter a területi autonómiákról, különös tekintettel a szudetanémetek vidékére. Ezen a vidéken kedvezőtlenül a német szociálistusra, hatalmas mennyiségben található cseh munkás-tömegek. Mi nem felejtjük el ennek fontosságát, épp oly kevésbé, mint annyi más inpraktikus megoldás következményeit.

A miniszter még kijelentette, hogy Henlein Conrad eleinte erősen kardoskodott a Csehszlovákia iránti lojalitás érdekében. Később ez a magatartása megváltozott és igen radikális irányváltáson ment át és a szélsőséges elvek szolgálatába szegődött. És most már odáig ment, hogy Csehszlovákia külpolitikájába is beleszólást igényel. Mi — ugymond a külügyminiszter — reméljük, hogy mégis létre fog jönni a megegyezés. Bennünk meg van az intenció, hogy a kisebbségi statutum előkészítésével keressük a megoldást. Igen lényeges engedményeket biztosítunk, bármi legyen is az egyes pártok reprezentánsainak ez ügyben való véleménye.

Minden kisebbség egyenlő elbánásban részesül

Ezután azt kérdezte a román újságíró, van-e javulás Prága és Budapest között a mai politikai légkörben?

— A kisantant jelenlegi elnöke, Petrescu Comnen, román külügyminiszter, most folytat tárgyalásokat Magyarországgal. Éppen ezért most erről nem óhajtok nyilatkozni. És még ehhez hozzátehetem a következőket. Budapesten elismerték, hogy a mi magatartásunk a magyar kisebbségekkel szemben nem volt kedvezőtlen.

A Timpul munkatársa felkereste Conrad Henleint is, a szudetanémetek vezérét.

Kijelentette Henlein, hogy határozott biztosítékát tudja nyújtani annak a véleményének, hogy háború nem szolgálja a szudeta-problémák megoldását, bármily nehézségei mutatkoznak is a jövőnek.

Mindaddig nem lesz háború, amíg csak belső nyugtalanságokról lehet beszélni és semmikép-

pen sem fogjuk engedni, hogy hazánk területe harc térré alakuljon. Nem fogom soha kérni népet, hogy fogadjon el illuzórikus ígéreteket. Mostantól kezdve reális megértésnek, becsületesnek és normális építőmunkának kell érvényesülnie. Ismétlem, hogy sohasem fogunk elfogadni megcsontított autonómiát. Több ízben tanúsítottam ezt az elhatározásunkat. A mi javaslataink világosak. A nemzetvédelmet, a pénzügyeket és a külpolitikát meghagyjuk a központi kormány számára, de az összes többi problémákat meg kell hagyni a nemzetiségi önkormányzatok kezében.

Az önkormányzati kérdés kompromisszum a mi részünkről. Nem kértük sohasem, hogy a német birodalomhoz csatoljanak bennünket, nem kértünk népszavazást, dacára, hogy népünk akar egyet és mást.

A francia sajtó a román — magyar viszony lényeges javulásáról

Paris. A romániai kisebbségekkel kapcsolatos intézkedések rendkívül kedvező hatást váltottak ki a francia közvéleményben. A Figaro szerint az augusztus elsején Romániában életbelépett új rend lényegében azokat a jogokat juttatja a Romániában élő kisebbségeknek, mint amiket husz év óta a csehszlovák kisebbségek élveznek. A Romániában életbelépett új rendszer — folytatja a Figaro — rendkívül kedvező hatást váltott ki Magyarországon, ahol meglepéssel vették tudomásul a kisebbségekkel szemben megállapított új rendet. Párisban úgy látják, hogy Románia elhatározása a megértés új atmoszféráját veti felszínre és megte-

remődött egy Bucuresti—Prága—Budapest—Belgrád megértésének és együttműködésének lehetősége. Magyarország a Romániához való viszony megjavítását illetően egy követelést támasztott csupán: a Románia területén élő kisebbségekkel való jobb bánásmódot. Miután ez most bekövetkezett, semmi akadálya sincsen annak, hogy Magyarország—Románia, illetőleg a kisantant között jobb viszony jöhessen létre. A Figaro valószínűnek találja, hogy Magyarország követni fogja Bulgária példáját és Romániával megneemtámadási szerződést fog kötni.

Megrendítő családi dráma Aradon
Egy főhadnagy agyonlőtte feleségét, majd öngyilkos lett

Megrendítő családi dráma Aradon

Egy főhadnagy agyonlőtte feleségét, majd öngyilkos lett

Megrendítő, véres családi dráma híre terjedt el vasárnap délelőtt Aradon. Dumitracescu Grigorje 31 éves gyalogos főhadnagy a Minorija-palotában levő lakásán vasárnapra virradóra két revolverlövéllyel agyonlőtte a feleségét, majd szívenlőtte magát. Az orvosi bizottság megállapította, hogy a golyók mindkettőjüket nyomban megölték. Az ügyben a timisoarai hadbírószék által delegált katonai ügyész és Caproju Ioan csendőrkapitány, az aradi csendőrszárnyparancsnokság helyettes vezetője folytatják a vizsgálatot. A tragédia áldozata el a vári kápolnából általános részvét mellett.

Betegség zavarta meg Chamberlain üdülését

Londonból jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök, aki az elmúlt hét szerdáján Skóciába utazott, hogy kipihenje a politikai élet fáradalmait, holnap visszatér Londonba. A visszatérés egészségügyi hátterű, a miniszterelnök ugyanis orrüreggyulladásban szenved és sürgős orvosi kezelésre szorul.

Ledobta a robogó szerelvényről a vonatvezetőt a leleplezett vasuti tolvaj

Bucurestiből jelentik: A Bucuresti—Cluj-Kolozsvár—Oradea-Nagyvárad—Budapest között közlekedő 401-es számú gyorsvonat, amely Bucurestit 19.37 órakor hagyta el, a predeali pályaudvar közelében, miután már eltávozott az állomásról, a nyílt pályán hirtelen megállt. Csakhamar kiderült, hogy

a vonat váratlan megállását egy veszedelmes vasuti tolvaj jelenléte idézte elő, aki az egyik kocsiból ledobta Curcica Vasile vonatvezetőt.

A tolvajt a személyzet elfogta. Megállapították, hogy Savobuschi Vilmosnak hívják zsebében másodosztályú, minden vonalra érvényes vasuti bérletjegyet találtak, amelyet Satumare—Szatmáron bocsátottak ki. Áadták a predeali csendőrségnek. A vonat a nyílt pályán való hirtelen fékezés következtében megsérült, az élkező kocsijátörője és egy tömlő összeért.

CORSO: Ma premier. 5. 7.15 és 9.30
Nyitott tető! Premierfilm!

Üfelsége Maria királyné temetése.

„Holnap kezdődik az élet“

Hilde von Stolz, E. Hansmann és H. Frank

URANIA: 5 órától folytatódagasan.
Ma utoljára!

I. Asszony a hadihajón

Annabella és Victor Francennal. — Haromnyelvű feliratok.

II. „Két zászló alatt“

CLAUDETTE COLBERT, RONALD C., VICTOR MAC LAGLEN

URANIA Holnap premier!
Amiől a város beszélni fog.

RE BLANCHAR döbbenetes alakítás

Az államügyész büne

A társadalmon kívüli,
a félredobott lányok,
a fattyúk és a lokkismerev drámája.

Ó, boldog Ujvilág

Három amerikai diák európai tanulmányutja Aradon keresztül Páristól Párisig

Potom 140 ezer leírt utazzák körül az Óvilágot az alig 20 éves egyetemi hallgatók

Hétfőn a délutáni órákban franciaországi rendszámú kis négyüléses Peugeot gépkocsi állott meg a Fehér Kereszt-szálloda előtt. Három fiatalember szállott ki a kocsiból, akik az elősiető szállodai személyzetnek angol nyelven adtak utasításokat.

Három amerikai diák érkezett Aradra, akiket szüleik európai tanulmányutjára küldtek.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste a három, alig huszéves amerikai egyetemi hallgatót az egyik aradi étterem teraszán. Neveik: Edwin Seiler, Richard Henri Koch és Alexandru Pickering. Mindhárman a New-jersey állambeli princetoni egyetem hallgatói. Junius 20-án szállottak hajóra Newyorkban a Normandie hatalmas francia utasszállító gőzösre. Le Havre-ba érve, Páris felé vették utjukat, ahol az egyik nagy gépkocsikölcsönzőtől európai tartózkodásuk tartamára egy kis négyszemélyes Peugeot gépkocsit vettek. A kocsijelzése F 8865 RL-5 s a három fiatal diák ezzel a kocsival járja Európát. Utjuk során Párisból Brüsszelbe mentek, majd onnan Köln, Bécs, Budapest érintésével július 28-án léptek az országba. Az országban először Cluj-Kolozsvárra mentek, ahol két napot töltöttek. A „kincses város”-ból Hateg-Hátszeg mellett megtekintették a római korabeli ásatásokat s tegnap reggel Arad felé indultak, ahová a délutáni órákban utaztak. Itt mindössze fél napot töltenek, mert ma reggel gépkocsira ültek és Timisoara—Temesváron keresztül Jugoszlávián át Olaszországba látogatnak el. További uti programjuk Velence, Florenc, Nizza és ismét Páris. Szeptember 2-án ülnek ismét hajóra, hogy Amerikába visszatérjenek.

— Mi volt legkedvesebb élményük eddigi utjuk során? — kérdezzük.

— Párisban, alighogy kölcsön vettük a kis Peugeot-t, Dick barátom, — mondja a szőke kékszemű, szeplős Edwin Seiler, majdnem elűtött egy gyönyörűszip, fiatal leányt. Nagyon megijedtünk, hiszen Amerikában az a hír járja, hogy Franciaországban a forgalmi szabályok elleni kihágásokat kivétel nélkül a legszigorubb módon büntetik. Még csak ez hiányzott volna nekünk. A fiatal hölgynek azonban úgy látszik volt érzéke a humorhoz és a rendőrnél azt vallotta, hogy az egész kellemetlenségnek

5 volt az oka. A kis kalandból nagy szerelem lett és így történt, hogy bár eredetileg egy hetet szándékoztunk a francia fővárosba tölteni, két hét elteltével is színe erőszakkal kellett Dicket elvonszoln.

— Romániai impressziók?

— Romániában minűssze tíz napja tartózkodtunk, amit láttunk, attól el vagyunk ragadtatva.

Közben a pincér töltőtpaprikát szolgál fel a három amerikai fiatalembernek. Első pillanatban idegenkedve nézték a számukra furcsa kinézésű eledelt, Végül is a magas, karscsu feketehaju „Dick” beleszurja villáját és megízleli. A másik kettő várakozva tekint rá. Ugy látszik, megnyerte tetszését, mert adott jelre valamennyien nekiláttak és jóízűen elfogyasztották a töltőtpaprikát.

Franciaországról és főleg Párisról elragadtatással beszélnek, majd a magyar főváros tündéri szépségéről áradoznak és elmondják, hogy első dolguk volt hogy Budapesten megízlelték az Amerikában annyit emlegetett „bárack”-ot. Alaposan el is áztak tőle. Ekkor történt utjuk eddig legkellemetlenebb élménye:

barackpálinkázás közben ellopták pénzüket.

Éppen annyit hagyott náluk a hivatlan látogató, hogy néhány napot eltölthettek volna a szállodában. Másnapra azonban előkerült a tolvaj, ideje sem volt sokat elkölteni a lopott pénzből, mert tíz pengő hiányával megkapták vagyonukat.

Edwin Seiler édesapja különben Newyorkban bankár, Richard Koch apja pedig Filadelfiában ügyvéd. A kis társaság harmadik tagja árva. De azért neki is van mit aprítani a kávéba: egy nagy áruház boldog tulajdonosa.

Utolsó kérdésünk kissé indiszkrét: Menyire került az európai kirándulás? A válasz:

Hétszáz dollárért, tehát körülbelül 140 ezer leírt utazták hárman körül Európát.

Ebben azonban minden bennefoglaltatik, hajójegy oda-vissza, lakás, ellátás egész úton, zsebpénz, benzin egyszóval minden. (P. J.)

Hangulatos vëndiák-találkozó Aradon

Tizenöt esztendővel ezelőtt, — 1923-ban, — 42 diák meghatottan vett bucsut egymástól a római katolikus főgimnázium udvarán. Amidőn utóljára csendült fel a bucsuzó nóta: „Ballag már a vëndiák...” — könnyelábadt szemmel, de tele becsúvággal lépték át az „Alma Mater” kapuját s megfogadták, hogy „esztendők mulva találkozunk...”

Fecskeszárnyon jár minden esztendő, az évek elröppentek s most 1938-ban ismét megcsendül a gimnázium csengője, — hívta a 15 évvel ezelőtti elindult diákokat. Tizenhétven lépték át a meghatódottságtól elszorult szívvel a gimnázium küszöbét. A többiek távoli országokban gondoltak e pillanatban a régi tanárookra, osztálytársakra s lélekben együtt voltak ama tizenhétvel, akik el tudtak jönni az iskolai csengő hívására. Az évek pergésében a 42 diák közül három örökre eltávozott, — az 1923-ik esztendőben végzett nyolcadik osztálynak három halottja van: Szomor Mihály, Mály Béla és Tergulicza Lajos.

A tizenöt éves érettségi találkozó előestéjén a Perényi-vendéglőben gyűltek össze a régi osztálytársak. És vasárnap reggel 8-kor — mielőtt meglátogatták volna az évekkel ezelőtti elhagyott tantermet, — a minorita templomban testületileg szentmisét hallgattak, Kulcsár Kálmán mutatta be a szentmise áldozatát, amelyen két 1923-ban végzett öregdiák: Dekker Ödön és Gruber László misztrált. Ezután a Gai-gáji temetőbe mentek, ahol megkoszorúzták Sima Dezső és Balázs Márton elhunyt tanárok sírját s ugyancsak virágokkal borították az aradi temetőben pihenő Szomor Mihály elhunyt osztálytárs örök nyugalóhelyét is. Itt helyezték el Mály Béla és Tergulicza Lajos sírjára szánt virágokat is, — megemlékeztek az osztálytársakról, akiket a halál megakadályozott, hogy résztvehessenek a találkozóon.

Dél előtt 10 órakor látogatták meg az öreg diákok a gimnázium tantermet s miközben a gimnázium csengője szól, felcsendült a diákbucsuzó: „Ballag már a vëndiák...” Dr. Balázs Guido, egri kórházi főorvos, a régi tanítványok nevében üdvözölte a tanárokat s a meleg üdvözlő szavakra dr. Berthe Nándor, a volt osztályfőnök a tanári kar nevében válaszolt. A beszédek elhangzása után csoportkép készült a 15 éves érettségi találkozó résztvevőiről.

Az intézet meglátogatása után az Iparos Otthon kerthelyiségében gyűltek össze baráti beszélgetésre. Este a „Csürdüngölő”-vendéglőben találkoztak a régi osztálytársak és tanárok, hogy bankett keretében ünnepeljék meg a viszontlátás örömeit. A tizenhét diák: Gruber László tisztviselő, Fränkel Gyula kereskedő, Pataki József kereskedő, Dénes Géza tisztviselő, dr. Balázs Guido kórházi főorvos, Csejka József gyógyszerész, Dekker Ödön tisztviselő, Fenichel László kereskedő, Ferenczi Vilmos tisztviselő, Krebsz László tisztviselő, Leopold József tisztviselő, Oszás Gyula tisztviselő, Prohászka István tisztviselő, Veres Andor kereskedő, dr. Radó Miklós tisztviselő, Fritz Sándor tisztviselő és Révész Ferenc tisztviselő nevében Gruber László üdvözölte a megjelenteket s beszámolt azokról, akik távirati, vagy levélbelileg jelentették be együttérzésüket s mentették ki távolmaradásukat. Fränkel Gyula a régi barátság elmélyítéséről beszélt az ismét összegyűlt osztálytársaknak, együttmaradásra buzdítva fejezte be közvetlen, meleg hangú beszédét. Dr. Berthe Nándor a tanári kar nevében köszönte meg a diákok igaz ragaszkodását az intézethez, a tanárokhöz s hangsúlyozta, hogy ritkán adódik ilyen alkalom, amidőn ilyen bensőségesen ünnepelhetnek. A bankett során még Bereczky Imre dr. tanár és Balázs Guido dr. tartottak szép üdvözlő beszédeket. Az érettségi találkozó résztvevői közül sokan elhozták feleségüket, hogy megismerhessék a régi tanárokat és barátokat. A bankettzések a hajnali órákig a legkitünőbb hangulatban maradtak együtt s a 20 éves találkozó reményében fejezték be a kedves, baráti ünnepséget.

Meggyilkolta 15 éves kislányát egy elmebeteg budapesti fogorvos

Budapestről jelentik: Dr. Kiss Lajos budapesti fogorvos örültségi rohamában átvágta 15 éves Gabriella nevű kislányának nyakát, majd pedig elmenekült. A fogorvoson már régebben jelentkeztek a súlyos idegbaj tünetei és ezért hónapokkal ezelőtt egyik szanatóriumba szállították, ahonnan vasárnap ideiglenesen hazaengedték lakására. Délután a fogorvos egyedül maradt két kislányával és a kora esti órákban a házbelieknek feltűnt, hogy a fogorvos hiányos öltözetben elszalad otthonról. Nem sokkal később visszaérkezett a lakásba a házvezetőnő, aki mikor a lakásba ment, megdöbbenne hallotta, hogy a fürdőszobában valaki nyöszörög. Bement és

ott találta átvágott nyakkal a kislányt, aki már csak annyit tudott mondani, hogy édesapja gyilkolta meg.

Dr. Kiss idegbaját anyagi összeomlás okozta. Felesége Menczer Arnoldnak, a budapesti köszvénybánya társaság igazgatójának a leánya. Mint emlékeztet, hónapokkal ezelőtt a társaság tönkrement és akkor a vállalat ügy-

vezető igazgatója öngyilkos lett, míg Menczert felfüggesztették állásától. Ennek következményeképpen az egész család elvesztette vagyonát. A gyilkos orvos tartózkodási helyét eddig még nem sikerült feltalálni, nem tartják azonban kizártnak, hogy ő is öngyilkosságot követett el.

SZOMBATON: „PROMETHEUS”
VASÁRNAP: „OBSITOS”

szabadtéri színpadon. — Jöjjön el a G'oria-pályára.

KI A GYLKOS?

Hatalmas termetű férfit kísér a szuronyos fogházor az aradi törvényszék folyosóján. Kimért lépésekkel halad öre előtt, derékig érő ősz szakála felett merev, kifejezéstelen arcba ágyazott tompacsillogású szemek néznek a világba. Aki végignézi ezen a 48—50 év körüli férfin, ha mégolyan kutató pillantással fürkészi is arcát, nem tudja felfedezni azokat a vonásokat, ismertetőjeleket, amelyeket általában olyan emberek elképzelt arcképébe vegyítünk, akikről tudjuk, hogy embert öltek. Pedig a fogházor előtt haladó férfi embert ölt, kegyetlenül és olyan körülmények között, amelyeket felháborítóan szoktak nevezni. Lelőtt valakit, mert megzavarta reggeli álmát. Ez az ember Magyar Alexandru erdőmérnök, aki egyetlen jólirányzott lövéssel halálra sebezte Codreanu Ioan Şiria—világosi községi pástort, csak azért, mert a mérnök a kaka alatt gyűjtötte össze a legelésre kihajtandó állatokat. Súlyosbító körülmény, hogy a szerencsétlen ember után három gyermek maradt árván...

Ilyen gyilkosságnál nincsenek enyhítő körülmények, mert vagy tényleges méntésként hozható fel, hogy a tettes beszámíthatatlan, vagy ugyan annak a kiméltlenségnek kell megnyilvánulnia elene is, mint ahogyan maga járt el áldozata megölésekor. Amikor a jellegzetesen felháborító és kegyetlen gyilkosságokról hallunk, olvasunk, hajlandók vagyunk minden további nélkül helytadni a tekintet nélküli marasztaló ítéletnek, amelyet magunkban mellékszempontokra való tekintet nélkül meghozunk. De ha elgondolkozunk azon, hogy mi okozhatja a vak és vad szenvedély ilyen kiróbbanását, önkéntelenül is fel kell tennünk a kérdést: létezik-e olyan emberi teremtmény, aki minden ok nélkül, az élet különös játékaiként úgy válik esz-közévé, hogy kizárólag gonoszságból, elvetemedett embertelenségből gyilkol? S egyben azt is meg kell állapítanunk, hogy ha létezik ilyen ember, ez csakis beteg, esett áldozata lehet saját sorsának, akinek — ha feltétlenül el is kell távolítani az emberi közösségből, — nem a börtönben, hanem zárt intézetben a helye. Magyar Alexandru látszatra minden emberileg elfogadható ok nélkül sodródott a gyilkosság lelkiállapotába. Olyan kiméltlen hidegséggel ölt, hogy feltétlenül felmerül a kérdés: jö-zan ésszel elkövethető-e az a főbenjáró bűn, amely a hatalmastermetű, nagyszakállu erdőmérnököt terhel?

Pop Alexandru dr., az erdőmérnök védője, azt állítja, hogy Magyar Alexandru nem vonható felelősségre. Magyar Alexandru nem gyilkolt. A gyilkos: a háború. Husz esztendővel a világhéke megszűlése után, az aradmegyei Şiria—Világosi községben gyilkolt a háború. Az amelynek Magyar mérnök éppen úgy áldozata, mint a tulajdonképpeni áldozat, Codreanu községi pástort. Mert ahhoz, hogy ne csak nézzük, de lássuk is ezt a kora reggeli álom védelmében elkövetett gyilkosságot, feltétlenül tudnunk kell azt is: hogyan jutott el a gyilkos addig a pillanatig, amikor ágyból kiugorva lövésre emelte Steyr-revolverét...?

Magyar Alexandru tanult, képzett ember, aki a háboruban harctéri szolgálatot teljesített. Mint főhadnagy tett eleget annak a mindenképp felett álló parancsnak, amely négy évre fegyverbe szólította a világ millió és millió békés, csendes polgárát és amely a selmeci mérnöki főiskolán végzett férfit is arra utasította, hogy a fatermelés, erdőt utánpótlás, ültetés problémái helyett a haditudomány terén jeleskedjék. Így ment ez évekig, amíg ezután súlyos légnyomás érte Magyar főhadnagyot. Ez a légnyomás csak hozzájárult a harctéren szerzett és fejbántalmakban jelentkező súlyos reumához. A főhadnagy ur tovább teljesítette szolgálatát, amikor azonban a monarchia összeomlása után a román hadseregbe lépett, rövidesen vissza kellett vonulnia a katonaságtól, mert betegsége olyan súlyos formában jelentkezett, hogy szinte hasznavehetetlenné tette a szerencsétlen embert. Magyar azóta is viseli ezt a keresztet. Ott kellett hagynia miatta kitűnő, vezetőmérnöki állását s egyre nehezebb körülmények között küzdött a gyógyíthatatlan kór ellen és a megélhetésért. Hiábavaló volt a gyógyulás keresése, a betegség egyre jobban elhatalmasodott a mérnök szervezetén és állandóan erősödő megnyilvánulással jelentkezett. Magyar Alexandrut végleg leteríteni készült a háború...

Augusztus negyedikén bekövetkezett a szerencsétlenség. Amikor a pástort ezuttal is — mint annyiszor mások, — felzavarta álmából Magyarit, a husz esztendeje megszakítás nélkül dolgozó végzet beteljesedett. Ki tudja, hová álmolta magát ez a szerencsétlen, beteg, légnyomástól gyötört agy abban a pillanatban, amikor az álom a külső élet zavaró zajától felbeszakadt? Ki tudná megmondani, milyen ösztönök, a kiegyensúlyozott lélektől az agy legtávolabbi zugába száműzött indulatok tudat alatt parázsló tüze lobbant lángra, amikor Magyar

volt főhadnagy, a Şiria—világosi erdészeti hivatal mérnöke hálóingben, lengő ősz szakála felett biztosan célozó szemmel áldozatára meredt és meghuzta a fegyver ravaszát?

Minderre csak részleges választ adhatnak az orvosszakértők, ha a bűnügyi hatóságok — amint ezt a védelem indítványozza, — valóban elrendelik Magyar Alexandru elmebeli állapotának megvizsgálását. Amikor az aradi törvényszék szüneti vadtanácsa hétfő délelőtt az erdőmérnök vizsgálati fogságának ügyével foglalkozott mindezeket elmondotta Pop Alexandru dr. védő, aki hivatkozott arra a beadványra is, amelyet védence mintegy negyven sorban sürített össze. Ez a bibliai idézetből összeállított zavaros írás, amely minden,

csak nem védekezés, érveknél és állításoknál jobban bizonyítja, hogy a lélek örvénylő mélységeit is meg kell vizsgálni ebben az ügyben, amikor Magyar Alexandru sorsáról döntenek.

A védelem már meg is tette a bűnügyi hatóságoknak a mérnök elmebeli állapotának megvizsgálására vonatkozó előterjesztését azzal, hogy valamelyik ideggyógyintézetbe helyezték megfigyelés alá Magyarit s állapítsák meg, vajjon beszámítható-e. Ionescu Petre vizsgálóbíró, aki a vizsgálót vezeti, még nem döntött az előterjesztés ügyében, a törvényszék vádtanácsa pedig hétfő délelőtti ülésén megerősítette a 30 napos vizsgálati fogságról szóló elsőfokú határozatot.

(b. k.)

Eredményesen tárgyalta Pacha püspök a Timisoara-temesvári magyar tannyelvű katolikus gimnázium nyilvánossági jogának visszaadása érdekében

Timisoara—Temesvár. Pacha Ágoston megyéspüspök júniusban — mint annak idején megírtuk — Bucurestiben volt, ahol a közoktatásügyi minisztériumban közbenjárt a timisoara-temesvári katolikus fiugimnázium nyilvánossági jogának visszaadása érdekében.

A püspök átnyújtotta az intézet igazgatóságának kérvényét, amelyhez csatolták a felsőbb iskolaügyi hatóságok megállapításait arról, hogy azokat a hiányokat, amelyek miatt két év előtt az iskola nyilvánossági jogát megvonlták, időközben mind pótolták. A múlt napokban Timisoara—Temesváron járt Pteancu köz-

oktatásügyi vezérfelügyelő és a magyar tannyelvű katolikus fiugimnáziumban

helyszíni szemlét tartott,

ezenfelül tanácskozást folytatott az iskola tanári karával is. Tapasztalatairól Pteancu vezérfelügyelő jegyzőkönyvet szerkesztett, amelyet terjedelmes jelentés kíséretében a közoktatásügyi miniszter elé terjesztett.

Alapos remény van arra, hogy a timisoara-temesvári római katolikus magyar tannyelvű fiugimnázium még a szeptemberben megkezdődő új tanév előtt visszanyeri nyilvánossági jogát.

Szigorúan megbírságozzák mindazokat Aradon, akik nem tartják be az új közlekedési rendelkezéseket

Augusztus 10-én, szerdán lép életbe Aradon az aradi rendőrkvesztura által elkészített és a város vezetősége által jóváhagyott új közlekedési rendszabályzat. Ezzel kapcsolatban a rendőrség közlekedésügyi osztálya felszólítja egy a gyaloglókat, mint a járművek vezetőit, hogy a legteljesebb mértékben tartásuk be az Aradi Közlöny által részletesen ismertetett új közlekedési szabályokat, mert azoknak figyelmen kívül hagyása kihágást képez. Mindazokat pedig, akik nem alkalmazkod-

nak az új közlekedési rendszabály utasításaihoz, szigorúan megbírságozzák.

A kihágást megállapító rendőrőrszem a központi rendőrségre állítja elő a közlekedési rendszabály ellen vétőket, ahol jegyzőkönyvet készítenek a bekisértek ellen. Az adott esetekben első büntetésként ezer lejt rónak ki a kihágást elkövetőre, míg visszaesés esetén a magasabb pénzbírság mellett 1—15 napig tartó elzárással is sújtják mindazokat, akik nem tartják be az új közlekedési rendszabályokat.

Az angliai Manchesterből jön Aradra új lelkész az aradi unitárius egyházközségbe

A transilvaniai Nagy Zoltán unitárius lelkész szeptemberben veszi át az aradi és Timisoara—temesvári unitárius egyházközségek egyházi vezetését

Érdekes és rendkívüli eseménye volt vasárnap az aradi és timisoara—temesvári unitárius egyházközségeknek. Mint ismeretes, a nemrégiben alakult egyházközségek papi ellátását Komjatszégi Géza bihari unitárius lelkész végezte a központi egyház megbízásából mindaddig, míg az egyházközségek szervezési munkája véget nem ért. Az elmúlt vasárnapon az aradi ág. ev. templomban tartott unitárius istentisztelet befejeztével Komjatszégi Géza lelkész meghatott szavakkal jelentette be a szép számban egybegyűlt unitárius híveknek, hogy az ő megbízása véget ért, mivel az unitárius püspök-

ség a jövő hónapban új lelkészt küld ki állandó jelleggel az aradi és Timisoara—temesvári egyházközségekbe az Aiud—nagyenyedi származású Nagy Zoltán unitárius lelkész személyében, aki ez évben fejezte be az angliai Manchesterben felsőbb unitárius teológiai tanulmányait. Nagy Zoltán unitárius lelkész az angliai „Sharpe Hungarian Scho-larship”-alapítvány részéről évi 100 font sterling anyagi támogatásban részesült, hogy kiváló képességeit egyháza javára kifejleszthesse s tanulmányai bevégeztével ezentul a romániai unitárius egyházban ápolja tovább az ősi egyház régi kapcsolatait az angliai unitáriusokkal.

Az aradi egyházközségtől bucsuzó Komjatszégi Géza lelkésznek az egyházközség nevében Sz. Jakab Géza gondnok mondott köszönetet eddigi lelkes és önzetlen munkájáért, amelyet az Aradi unitárius vallású családok egyházi szervezetének érdekében oly sikeresen fejtett ki. Értesüléseink szerint Nagy Zoltán unitárius lelkész szeptemberben foglalja el transilvaniai új állomáshelyét.

Hatszáz ezer leies sikkasztás a kereskedelmi és iparkamarák szövetségénél

Bucurestiből jelentik: A „Tempo” jelentése szerint Radu Pascu, az ilfovi törvényszék ügyészéhez feljelentés érkezett, amelyben a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének elnöke bejelenti, hogy az intézménynél 600 ezer leies hiány mutatkozik. Radu Pascu tegnap délelőtt beidézte Costache Demetrescut, aki jelenleg a szövetség pénztárosa. Costache Demetrescu bevallotta, hogy több mint félmilliót tesz ki az az összeg, amit elkezelt és ez csak úgy következhetett be, hogy a kereskedelmi és iparkamarák szövetségénél hét esztendő óta senki sem ellenőrizte az ügymenetet. A szövetség pénztárosát a főügyész letartóztatta

CENTRAL: 5, 7¹/₄ és 9-15 órákor a kertben

Öfelsége MARIA anyakirályné temetéséről készült teljes egészét képező film. —

Ezt követi Do'ores del Rio és Douglas F. jr. akadémia képe.

„A szerelem vádlottja”

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Égész évre ... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre ... 420 „ || Egy hónapra 70 „

Szokás dolga

Két barát: X és Y, mindketten „jó házból valók”, kellemes megjelenésűek, kitünő vívók, sportemberek, amellel okosak, megfontoltak — ugyanabba a leányba szerelmesek. Az eset súlyos, mert a leány, természetesen csak az egyikhez mehet feleségül. Mit lehet tenni? A magyarok számára a kérdés egyszerű. Mindkettőhöz addig huzatják a cigánnyal, amíg egymás nyakába borulnak és sírva busulnak a haza sorsa felett. A lányról közben megfeledkeznek.

De mit tennének a többi népek fiai?

Az angol X és Y fogadnak. Akinak a lova a derbát győz, azé a leány. Izgalommal figyeli a leány a versenyt, majd hideg mosollyal nyújtja karját a győztesnek.

A francia X addig beszél Y-nak, amíg az elveszi a leányt. A házasság után X házibaráttá lesz.

A spanyol Y párbajban megöli X-et, azután a leánnyal Brazíliába menekül.

Az orosz X és Y nem tudnak megegyezni, közben a leány egy harmadikhoz megy feleségül.

A svéd X-et és Y-t a leány világgá küldi, azután kiül egy sziklára, szomorú dalokat énekel és várja, hogy egyik, vagy a másik visszajöjjön.

A török X elrabolja a leányt, Y visszarabolja, X újra elrabolja, Y nem lusta visszarabolni. És így tovább.

Az amerikai X és Y nem juthat szóhoz. A leány előbb elvéteti magát X-szel, majd, miután tönkretette, otthagyja és feleségül megy Y-hoz, akit szintén tönkretesz.

Az osztrák X, Y és a leány annyit beszélnek az ügyről, amíg az egyik meghal, a másik kettő visszavonul öreg napjaira Grácba.

Az afrikai X és Y közösen elveszik a leányt és ráadásul még a testvérét is.

A japán Y barátja iránti szeretetből harakirit követ el. X vigasztalhatatlan és ugyancsak harakirit követ el. A leány kétségbeesve, hogy ez mind ő miatta történt, kihúzza a véres kést a holttestből és beledől.

A tűzföldi X és Y számára ez az egész ügy nem probléma, mert tudvalevő, hogy ott általában két férfire csak egy asszony jut.

— **IDŐJÓSLÁT.** Változó égbolt, a hőmérséklet kissé emelkedik.

— **Zürichi tőzsdezárlat.** Páris 11.98, London 25.37 és háromnegyed, Newyork 437.12 és fél, Brüsszel 73.92 és fél, Milánó 22.94, Amszterdam 238.95, Berlin 175.30, Varsó 82.25, Prága 15.08, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.25.

— **Olaszországba utazott Boris király.** Szófiából jelentik: Boris király tegnap rangrejtve Olaszországba utazott, hogy a hetek óta ott tartózkodó feleségével és gyermekeivel találkozzék. A bolgár királyi család tagjai az olasz királyi család vendégei.

— **Meleg ünneplésben részesítették Raguzában a kenti hercegi párt.** Belgrádból jelentik: A kenti herceg és felesége megérkeztek Raguzába, ahol a lakosság meleg ünneplésben részesítette a hercegi párt.

— **Szolgálattevére hívják be a tartalékos hadbírókat.** Bucurestiből jelentik: A katonai bíróságok felszaporodott munkája következtében illetékes helyen úgy döntöttek, hogy a tartalékos hadbírók közül többeket behívják a vizsgálati stádiumban levő ügyek gyorsabb lebonyolítására.

— **Szabályozták a jótékonyági adományok gyűjtését.** Bucurestiből jelentik: A munkügyi-, egészségügyi- és népjóléti miniszterium miniszteri határozat formájában szabályozta a közönség jótékonyági hajlandóságára támaszkodó adománygyűjtési módozatot. A jövőben ilyen természetű felhívások csakis árvizkárosultak, templomépítkezések, népiúrdók, ingyenes rendelők, kórházak, üdülőtelepek, vagy más társadalmi intézmény javára, azaz ezeknek karbantartására, valamint nevezetes személyiség emlékének megőrzésére szolgáló műemléke javára történhetik.

— Az egészségügyi offenzíva aradmegyei eredménye: 22 megvont italmérési engedély. Megírta az Aradi Közlöny, hogy az országsszerte megindított általános egészségügyi offenzíva során Aradmegye területén is felülvizsgálják az italméréseket, amelyek közül egészségügyi szempontok miatt néhány engedélyt már meg is vontak. Aradmegye területén eddig összesen 22 italmérési engedélyt vontak vissza.

— **Hunyady Ferenc gróf ismét a magyar politikai élet porondjára lépett.** Budapestről jelentik: Hunyady Ferenc gróf, volt magyar országgyűlési képviselő, akit az Aradmegyében levő Sávársin—Soborsin községben is van birtoka, — több éve nem vett tevékeny részt a politikai életben. Hunyady gróf azonban kilépett eddigi passzivitásából és vasárnap már megjelent a fehérmegei gazdák Székesfehérváron megtartott gyűlésén és bejelentette, hogy a jövőben ismét foglalkozik közügyekkel.

Haláltónce

Simone Gicquel 14 éves párisi kislány eredménytelenül könyörgött szüleinek, hogy engedjék el egy esti táncmulatságra. A szülők szigorúak voltak, azt mondták, Simone még tuljialtal az esti mulatságokhoz, ráparancsoltak, hogy feküdjön le. A 14 éves kis Simone szót is fogadott — lát, szölog. Amikor azonban a szülei is elaludtak, kimászott az ágyból, felöltözött és elment a mulatságra. Hajnal felé jött vissza, látta, hogy szobájában világos van, ebből megtudta, hogy szülei felfedezték a szokását. Az uccára rohant és egy villamos elé vetette magát. Azonnal meghalt.

— **A premilitaris szolgálat.** A nemzetvédelmi minisztériumhoz panaszok érkeztek, hogy előfordultak olyan esetek, amikor a munkaadók elbocsátották a premilitaris szolgálatra kötelezett alkalmazottaikat. A minisztérium felhívására az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara felkéri az összes munkaadókat, hogy adjanak megfelelő szabad időt a premilitaris szolgálatra kötelezett alkalmazottainak, törvényes szolgálatuk elvégzésére.

POMPÁS, KODAK FÉNYKÉPEZŐGÉPEK
OLCSÓ nagy VÁLASZTEKBA
FRISS FILMEK, LEMEZEK
ELŐHÍVÁSOK, SOKSZOROSÍTÁSOK, NAGYÍTÁSOK
preciz kivitelben

GARDONYI OPTIC-FOTO SZAKÜZLE EBEN
DACIAVAL SZEMBEN
Kapható legolcsóbban.

— **Tüzérezredes borzalmas tragédiája Szekszárdon.** Szekszárdról jelentik: Czeklus György tüzérezredes szombaton vadászatra készült és fegyverét tisztogatta. A fegyver elsült és a seretek szétlőték koponyáját, úgyhogy nyomban meghalt. A tüzérezredes tizenöt éves volt.

— **Tipp-hadsereg vonul fel a „Reklámet” legújabb számában,** amelynek tartalmát a lap szerkesztősége majdnem teljes egészében a kiskereskedő propagandája jegyében állította össze. A gyakorlati reklám széles területéről rengeteg ötletet, tippet, tanácsot hoz az új szám, amelynek gazdagon illusztrált kirakatrovata értékes segítséget nyújt a kiskereskedőnek a kirakatdekoráció hatásos felépítéséhez. Szerkeszti: Balogh Sándor. Kiadóhivatal: Budapest, V., Szt. István-körut 9.

Vadász haland

— Jumbo, hát nem mondtam neked, hogy ma oroszlanra vadászunk!

— **Új végrehajtó az aradi törvényszék végrehajtási osztályán.** Az igazságügyminisztérium a putna-i törvényszéktől az aradi törvényszéki végrehajtási osztályhoz helyezte át Mihail A. Teodorescu végrehajtót, aki a nyugállományba vonuló Ciupuliga Gheorghe helyét foglalja el.

— **Aki két év alatt sem vizsgázott, törlik az egyetemi anyakönyvből.** Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium legújabb rendelkezése értelmében azokat az egyetemi hallgatókat, akik az utóbbi két év alatt nem tették le legalább egy évfolyam kötelező vizsgáit, törlik az egyetemi anyakönyvből, viszont a szorgalmas egyetemi hallgatóknak újabb ösztöndíjakat létesítenek havi 1500 lei értékben.

— **Augusztus 20-án esküszik Aradon Dancs Ica.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy Dancs Ica, az aradi színház volt kitünő művészének szépen ívelő színészi pályafutása Berlinben kötött házassággal végetért. Dancs Ica férjével saját gépkocsiján érkezik Aradra, ahol augusztus 20-án esküsznek örök hűséget az itteni református templomban.

— **Új, hatalmas olajforrást furtak Magyarországon.** Nagykanizsáról jelentik: Magyarországon, Lispe közelében, amint ismeretes, olajkutatók folynak. Most fejezték be a 4. számú kut furását és ez még az eddigiekénél is jobb eredménnyel járt. Ezerszáz méter mélységben találták meg az olajrejteget és az új kut naponta huszonnégy—huszonöt vagon olajat szolgáltat. Az eddigi kutakkal együtt a lispei kutak olajtermelése mintegy napi harmincöt vagon és ez Magyarország szükségletének legalább felét fedezi. Az 1. számú kutból csak földgázt termelnek ki. Az összel megkezdik az 5. és 6. számú kutak furását is.

— **Gyűjtést rendez a Román Tengerészeti Liga.** Az aradvármegyei prefektúra közli, hogy a minisztérium 59.421. augusztus 5. szám alatt engedélyt adott ki a Román Tengerészeti Ligának, hogy augusztus 15-én a vármegye székhelyén gyűjtést rendezhessen. A gyűjtést csakis közhivatalokban és magánvállalatok zárt helyiségében végezhetik, mivel az uccán való gyűjtés szigorúan tilos.

— **HARMINKILENC HOGUTA EGYETLEN NAPON NEWYORKBAN.** Newyorkból jelentik: Tizenegy nap óta elviselhetetlen hőség pusztít Amerikában. Egyetlen napon 39 hőgutát jelentettek a hatóságoknak.

— **Gyermekbénulási járvány Angliában.** Londonból jelentik: A gyermekbénulási járvány, amely eddig Essex és Surrey grófságokban szedte áldozatait, most már áttért Suffolk grófságra is, ahol négy gyermek, akik közül a legidősebb tizenhárom éves, gyanús körülmények között megbetegedett. Essex grófság több városában a járvány már hónapok óta tart s az iskolaélet is előbb kellett befejezni a járvány miatt. A fürdőkbe nem engednek be tíz évnél fiatalabb gyereket. Essex és Surrey grófságban huszonöt gyermekbénulásos megbetegedés történt. Az egyik beteg egy huszonhat éves várandós asszony. A járványnak több halálos áldozata is van.

— **Meghalt Stanislavsky, a világhírű rendező.** Moszkvából jelentik: Stanislavsky, a moszkvai művészszínház megalapítója és világhírű rendező 75 éves korában elhunyt.

— **Szerencsétlenség a cséplőgépnél.** Súlyos szerencsétlenség érte Goda György aradmegyei Nadas—Nadas községbeli gazdálkodót. A fiatal gazdálkodó, édesapja, Goda Miklós cséplőgépjénél segédkezett. Munka közben a cséplőgép lecsúszott a szíjára elkapta a szerencsétlensorsu Goda Györgyöt, aki ennek következtében csonttörést szenvedett. Rendkívül súlyos állapotban az aradi központi kórházba szállították, ahol ápolás alá vették.

— **Koszorúmegváltások.** Dr. Tolnay Jánosné 200 leit adományozott, Walfisch Arminné, Tancos Arnold 300 leit adományozott. dr. Mager Aurel 500 leit adományozott Kallós Józsefné ravatalára szánt koszorúmegváltás címen a Szeretetház javára.

— **Kisértetek.** A világirodalom érdekes figurái a kisértetek, amelyek minden kor irodalmában feltűnnek. A lélek legmélyén rejtőző érzések alkották meg a kisérteteket és az irodalmi kisértetek hűségesen idomulnak a kor eszméihez. Szerb Antal tartalmas, elmés tanulmányban foglalkozik ezekkel a rendkívüli irodalmi hősökkel. Tanulmánya az „Uj Idők” mai számában jelent meg. Díjtalan mutatványszámot bárkinek küld az „Uj Idők” kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrassy-ut 16. Előfizetési díja negyedévre 200 lei.

Örökbe adnám

két egészséges, szép gyermekemet (hatéves kislány, 8 éves fiú). Cím a kiadóban

Marasesti

A múlt héten bensőséges, megható ünnepség folyt le a Mărăsești-i mezőn, amelyet annakidején a hősök vére öntözött. A Mărăsești-i ütközet a román nemzet történelmében aranybetűkkel van bejegyezve, hiszen ezen a lankákon a gyilkos fegyvertűzzel dacolva, halált megvető bátorsággal vívták ki a győzelmet. — Mărăsești manapság már jelkép és példa s nemcsak a fegyverek, hanem a lélek magasabbrendű győzelmét is jelenti. Erre kell emlékezni, amidőn meghajtják a zászlókat a Mărăsești-i hősök emléke előtt: ama hősök, akik vérüket öntötték a Királyért, Hazáért. A Mărăsești-i hősök ünnepén egy nemzet emlékezett a hősi halottakra, akik lelkesedésükkel kivívták a győzelmet.

— Megszűnt a budapesti Magyar Hírlap. Budapestről jelentik: A magyarországi sajtóéletnek nagy eseménye, hogy a magyar főváros egyik legrégebb napilapja, a Magyar Hírlap beszüntette megjelenését. A nagymultu politikai napilap, mely közel fél évszázadon keresztül napról-napra szünet nélkül szolgált az olvasók százazreihez, röviddel ötvenéves születésnapja előtt szüntette be a megjelenését és a Magyar Hírlap ismert címfeje vasárnap utoljára jelent meg az újságírók állványain. A kiváló napilap lezárt kötetei a magyar történelem és a magyar szellem fejlődésének rendkívül mozgalmas korszakait zárják magukba. A Magyar Hírlapnál, amely most elmúlt, fennállásának csaknem félévszázada alatt a magyar szellemi élet kiválósággal dolgozott. A lap elmulását széles körökben őszintén sajnálják.

— A Grădiște—Mosóczy-telepi református nőszövetség sikerült kávédelutánja. Vasárnap délután rendezte a Grădiște—Mosóczy-telepi református nőszövetség kávédelutánját. Fekete Rezső lelkész délután 5 órakor istentiszteletet mutatott be, amelynek keretében a református dalkör Szántó Péter nyugalmazott tanár vezetésével két énekszámot adott elő nagy sikerrel. A református énekar különben a szombaton és vasárnap rendezendő szabadtéri játékokon is szerepel énekszámokkal. A résztvevők istentisztelet után kivonultak a templom udvarára, ahol terített asztalok mellett fogyasztották el a kitünő ízű haboskávét és házikalácsot. A hét óra után kezdődő eső oszlatta szét a kitünő hangulatban együttlevő társaságot. A kávédelután sikere elsősorban Szász Józsefné, a Grădiște—Mosóczy-telepi református nőszövetség elnöknőjének tulajdonítható, aki lelkes munkásságával elősegítette, hogy a kávédelután tiszta jövedelme, amelyet az énekkar javára fordítanak, minél nagyobb legyen. A belvárosi egyházközösséget az ünnepségen a távollevő Tarnóczy Lajos református lelkész helyett Fekete Rezső segédlelkész, Muzsaj József gondnok és Dömötör László képviselték. A belvárosi református nőszövetség Tarnóczy Lajosné elnöknő vezetésével jelent meg Grădiște—Mosóczy-telepen.

Cserépkályha lerakatot nyitottam

Str. Brătianu 19. sz. alatt. Új kályhák felállítását, régi kályhák átrakását, valamint javításokat vállalok jutányos áron

Szabó Miklós kályhámester

— Hirtelen meghalt dr. Marton Sándor. Nógrád-Verőce-ről jelentik: Dr. Marton Sándor, az ismert színházi színészség főnöke 67 éves korában szívbénulás következtében hirtelen elhunyt. A tragikusvégi kiadó Huszár Károlynak, az ismert színésznek volt vendége és közben érte utól a halál. Temetése kedden lesz.

— A magyar nyilasok „váltópénze”. Budapest. A rendőrség megállapította, hogy a nyilaskeresztesek körében váltópénz formájú érmék vannak forgalomban. Az érmék két pengős nagyságúak, antik bronz színűek, amelyeknek egyik oldalán Szálasi reliefje domborodik ki és a felirat: Szálasi 1938. Az érme másik oldalán nyitott könyv látható, nyilaskeresztes jelzésekkel. Megállapítást nyert, hogy a mozgalom tagjai egymásközti forgalomban váltópénznek használják az érméket. A rendőrség már eddig is sokat foglalt le az érmék közül és bevezette a nyomozást, míg a vizsgálóbíró további házkutatások megtartására szólította fel a rendőrséget.

— Eladó méz Cahul-ban. A cahuli Regiunea Agricolă értesítése szerint Cahul környékén kb. 10.000 kg. elsőrendű minőségű méz eladó, 35 leies kilogrammonkénti árban.

— Örömhír a dohányosoknak: olcsóbb lett a Regál-cigaretta. Hétfőn délelőtt értesítés érkezett az aradi dohánytözsdekhez, hogy augusztus nyolcadikától kezdődően a dohányjövédék leszállította a Regál-cigaretta árát. Amikor legutóbb az összes dohányjövédéki cikkek árát felemelték, ezt a gyártmányt is megdrágították úgy, hogy az addigi 1.50 leies darabonkénti ár helyett 1.70 leiért hozták forgalomba a Regál-cigarettaikat. Ez a huszbanis árkülönbözet azután olyan alaposan éreztette hatását, hogy a fogyasztás csökkenésére való hivatkozással most elhatározták, hogy ismét visszaállítják a régi eladási árat és ezáltal újra 1.50 leiért hozzák forgalomba ezt a füstölőni vakót. Minden bizonnyal sok dohányos veszi örömmel az árleszállítást.

— Dr. Antal bőrgyógyász és urológus hazaérkezett, Str. Goldis 14.

— Halálos mérgezés. București. Nem mindennapos eset történt tegnap a fővárosban. Popescu Gheorghe 30 éves munkás, részeg állapotban ösztetelalkozott Olaru Nicolae 19 éves piaci áruszal. Popescu megütötte ellenfelét, mire Olaru annyira feldühödött, hogy Popescut úgy vágta pofo, hogy az legalább két métert repült és oly sze rencsétlenül zuhant a földre, hogy koponyaalapi törést szenvedett és haldokolva kórházba szállították. Olaru önként jelentkezett a rendőrségen.

A püspök dicsérete

A grimsbyi püspök 3500 hívő jelenlétében egy szabadtéri istentisztelet alkalmával nagy beszédet mondott. A görögökről beszélt: Kiváló emberek voltak — mondotta többek között — kilenc szavuk volt a szerelem fogalmára . . .

— Meghívásos sakkverseny Aradon. Az aradi szellemi sport legkiválóbb tevékenységét az aradi tornaegyesület agilis sakkszakosztálya felt ki, évek óta szorgalommal és hozzáértéssel fejleszti a sakk életet, egymás után rendezti a legszebb versenyeket, tagjai pedig nemcsak az egyéni, hanem a csapatbajnokságokon is kitünő eredménnyel szerepelnek. A múlt héten indult az a meghívásos verseny, melyen Arad legjobb játékosai adtak egymásnak találkozót. A meghívottak: Dénes, Dániel, dr. Dejenariu, Macskássy, Bellay, Bizám, Mózes, Mannheim, Révész, Tocanita és Klein nagyszerű és értékes küzdelmeket vívnak a helyezésekért, melynek mindenkor nagy közönsége van, mert a kitünő játékosok versenyre nemcsak szórakoztató, hanem tanulságos is a sakkot kedvelőknek. A verseny állását legközelebbi számunkban fogjuk leközölni. A verseny a tornaegyesület rendezésében a szép idő miatt az evezősház terraszán folyik le csütörtök és vasárnap esteken.

— Dr. Berger Irén fogorvos (Str. Eminescu 6) hazaérkezett.

— A „Consum“ legújabb száma megkezdte a gazdasági tervvel kapcsolatos ankétját. Közli a „Consum“ legújabb száma a legújabb adóügyi döntéseket és rendeleteket, a külkereskedelemmel kapcsolatos intézkedéseket, a legfrissebb vállalati tranzakciókat, közszállításokat, cégjegyzéseket. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól: Cluj, Str. Iuliu Maniu 3. Postafiók 127.

Hol fordíttassa okmányait?

MITRA I. ALEXANDRU-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl feleségesség mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információsiroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Ceanadi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutányos díjazás mellett.

Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

NYITÓIDŐ: d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7-ig.

Kétszer is elaludt

uszás közben a dán hölgy, aki átuszta a Keleti tengert

Warnemündéből jelentik: Jenny Kammergaard nagyszerű teljesítménye foglalkoztatja még most is a sportköröket. Légvonalban 48 kilométer az az úr, amit a dán Gjedser és a német Warnemünde között megtett,

de a tenger áramlatai többször eltérítették az utjából, annyira, hogy összesen 67 kilométert uszott.

Warnemündébe délelőtt 11 óra 15 perckor érkezett meg, de már hajnali öt órakor csak két kilométerre volt a parttól, akkor jött egy ellenáramlat, amely messzire elsodorta, úgyhogy már a szomszédos fürdőhely előtt volt. Ő azonban kijelentette, hogy Warnemündébe kell megérkeznie, mert Gjedserben azt írta a kijelentő lapjára, hogy Warnemündébe utazik. Meg is tartotta a szavát és inkább még hat óra hosszat küzködött a hullámokkal, de Warnemündében szállt partra.

Amikor megérkezett, legelső kérése azt volt, hogy

fürödni mehessen.

Nem azért, mintha nem lett volna elég a 40 órás fürdés, hanem a vastag zsírréteget akarta előbb lemosni magáról, amivel a vízbeszállás előtt bekenették. Csekély két és fél kiló szappan és másfél órai munka kellett hozzá, amíg a zsírréteg lejött róla. Ezután még arra is ráért, hogy telefonon elmesélje élményeit a dán rádióknak, csak azután ment aludni.

Időközben a kísérohajón levők elmesélték, hogy Jenny

kétszer is elaludt a vízben.

Az első éjszaka még nem volt semmi baj, de a második éjjel már nehezen ment az uszás. Állandóan figyelték, reflektorfényvel világították meg uszás közben és így vették észre, hogy mindig lassabban és lassabban tempózik, nagyokat pislog, végül lecsukódik a szeme. Hamar bekapcsolták a rádiót, a legvidámabb táncszámokat harsogta a hangszóró és amikor ez sem használt, az összes kísérők, még a matrózok is kórusban kiabáltak közvetlen közelből a fülébe:

— Jenny, ébredj fel!

Jenny pedig összerázkódott, mint aki mély álmából riad fel, csodálkozva nézett a kísérohajóra és odakiáltott:

— Mit lármáztok? De jó kedvetek van!

Kétszer ismétlődött meg ez a jelenet, de használt, mert Jenny teljesen felébredt. De álmában is kifogástalanul tempózott, bár sokkal lassabban, mint a mikor ébren volt.

Orvos is, volt a kísérohajón. Akit először felkértek, az az utolsó pillanatban lemondott, mert attól félt, hogy a kis hajón tengeribetegséget kap. Erre a hajón levők egyike nagy leleményességgel kikiabált a parton álló emberek közé:

— Gyorsan egy orvost!

Azonnal jött is egy ember, kalap és kabát nélkül, ahogy kiszaladt a partra, nézni az indulást. A hajó ebben a pillanatban elindult és

az orvos fogva maradt. De jó arcot csinált az egészhez

és miután semmi dolga sem akadt, ő szeletelte fel a krumpolit a sült halhoz, nagy szakértelemmel.

Jenny csak egy napig maradt Warnemündében, sietett haza. Ekkor derült ki, hogy

a cipőjét ott felejtette az indulásnál a dán tengerparton, amikor fejest ugrott a vízbe.

Hamar kerítettek neki egy új cipőt, de az két számmal kisebb volt, mint a lába. De Jenny nem azért nő, hogy ez akadály lett volna és ha sziszegve és sántikálva is, de büszkén lejtett el a remek új cipőben. A hölgyek számára még azt is feljegyeztük, hogy

Jenny a 40 órás uszás alatt összesen négy és fél kilót fogyott.

Lesznek, akik azt mondják, hogy már azért is érdemes volt átuszni a Keleti tengert!

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

ANGEL gyógyszerész, Piața Catedralei 16. (Tel.: 15—30.)

OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16 (Tel.: 14—80.)

KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsești 68. (Tel.: 14—70.)

SPORT KÖZLŐNY

Öt versenyzővel vesz részt a CAA az országos uszóbajnoki versenyen

A Mures-bajnokság és az Astra-verseny eredményei

Mint ismeretes, augusztus 14—15-én Sibiu—Nagyszebenben az ottani remek uszómédencében bonyolítják le ezévből is az országos uszóbajnoki versenyt, amelyben természetesen az ország legjobbjai starthoz állnak. Aradról a CAA gárdája vesz részt az országos bajnoki versenyen és pedig öt versenyző utazik Rónay Lajos szakosztályvezető-titkár vezetése mellett Sibiu—Nagyszebenbe, hogy az aradi színeket képviseljék. A CAA gárdájából Rafael Éva, ifj. Oravetz, ifj. Bergesz, Fendt és Halbauer (műugró) utaznak Sibiu—Nagyszebenbe és képességeik alapján sikeres szereplésük várható.

Vasárnap egyébként két uszóverseny is volt Aradon és pedig délelőtt az Astra rendezett 13 versenyszámból álló versenyt, délután pedig a CAA rendezte meg a Mures-bajnokságot 5 kilométeres távon. A versenyek eredményeit alább adjuk:

- Astra-verseny:**
 100 m. gyermek gyors (14 éves): 1. Zelenák I Astra, 2. Rényi Hakoah, 3. Zelenák II Astra.
 100 m. gyermek gyors (15 éves): 1. Totorean Astra, 2. Nagel Astra, 3. Stein CAA.
 100 m. leány mellúszás: 1. Boros CAA, 2.

- Seregh CAA, 3. Wiener CAA.
 100 m. ifjúsági gyors: 1. Jávör Hakoah, 2. Oravetz CAA, 3. Opitz CAA.
 100 m. ifjúsági hát: 1. ifj. Bergesz CAA, 2. Izsák CAA, 3. Szabó CAA.
 100 m. ifjúsági mell: 1. Neidenbach CAA, 2. Frommer Hakoah, 3. Sebestyén Hakoah.
 100 m. női mellúszás: 1. Seregh CAA, 2. Wiener CAA, 3. Boros CAA.
 100 m. női gyorsúszás: 1. Rafael CAA, 2. Seregh CAA, 3. Künstler Hakoah.
 100 m. szenior gyors: 1. Tomescu Astra, 2. Schulhoff Hakoah, 3. Oravetz CAA.
 100 m. szenior mell: 1. Hanecker Astra, 2. Fendt CAA, 3. Romberger CAA.
 100 m. szenior hát: 1. Angele Astra, 2. ifj. Bergesz CAA, 3. Fendt CAA.
 500 m. ifj. gyors: 1. Tomescu Astra, 2. Morariu Astra, 3. Totorean Astra.
 500 m. szenior gyors: 1. Faur Astra, 2. Schaberger CAA, 3. Ifju egyll. kívül.
A Mures-bajnokságban:
 1. Schaberger 45 p. 2. Lenhardt, 3. Hohn, 4. Holló, 5. Moisa, 6. ifj. Bergesz, 7. Leptich, 8. Nemes, 9. Fohsz, 10. Krendit, 11. Burghardt, 12. Müller. Valamennyi versenyző az CAA tagja.

A Tricolor nyerte az Inteligerea körmérkőzéseit

Vasárnap játszották le az Inteligerea-pályán az elmúlt héten megkezdődött körmérkőzés döntőit, amelyek során a Tricolor csapata győzött az Inteligerea tartalékgyűjtése felett s így a Tricolor nyerte a körmérkőzést. A harmadik helyért folytatott küzdelemben a Transilvania nyert az újdonsült elsőosztályú Crisanával szemben. Az eredmények a következők:

- Tricolor—Inteligerea 6:1 (1:1).** A Tricolor megérdemelten nyert. A gólokon Serban (2), Janka II (2), Botos és Nicolin (öngól), illetve Oradean osztozkodtak. Bíró Burdan.
Transilvania—Crisana 4:1 (1:1). A Transilvania jobban játszott és győzött. Góllövők: Craciun (2), Nemzóczky és Filimon, illetve Morar. Bíró: Macian.

A CAA nyerte a törpebajnokságot

A törpebajnokság vasárnapi fordulóján a CAA legyőzte a Gloriát és így bebiztosította elsőségét. Az atleták törpéi veretlenül, vesztett pont és kapott gól nélkül vezetnek a bajnokságban és már be sem hozhatják őket. A vasárnapi eredmények a következők:

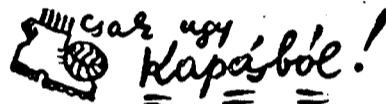
CAA—Gloria 2:0 (0:0), SGA—Titanus 2:1 (0:1), Olimpia—Hakoah 4:1 (1:1), AMEFA—Unirea 3:0 (2:0). A táblázat így fest:

1. CAA	6	6	—	—	26	0	12
2. Olimpia	5	3	1	1	12	3	7
3. AMEFA	5	3	1	1	8	3	7
4. Gloria	5	3	—	2	17	4	6
5. Hakoah	5	2	—	3	7	8	4
6. SGA	5	1	1	3	3	14	3
7. Unireae	6	1	1	4	2	33	0
8. Titanus	5	—	—	5	1	11	0

Döntetlenül játszott a Gloria Bradon

Gloria—Mica 2:2

Brad. A Gloria néhány tartalékkal felálló csapata vasárnap Bradon vendégszerepelt és a jóképességű Mica ellen döntetlenül játszott. A barétságos jellegű mérkőzésen a Gloria mindkét gólját Fritz szerezte.

Kertész Gyula, az UDR edzője vasárnap utazott át Aradon és meg is érkezett új állomáshelyére, Resicára—Resicára. Kertész a héten már meg is kezdte az edzéseket az UDR játékosaival.

Mikóczy Gyula vasárnap a Ripensia tartalékcsapatában játszotta második próbamérkőzését és bár a kitünő játékos a mérkőzés folyamán könnyebben megsérült, olyan jól mozgott, hogy a Ripensia leszerződöttette.

Aradon vasárnap több edzőmérkőzést bonyolítottak le, így a CAA 3:0 (1:0) arányban győzött a Hakoah felett Kozsnyica (2) és Miklósi gólyaival, a Hakoah komb. csapata pedig 5:1 (1:0) arányban nyert az Unirea komb. ellen. Unirea ifj.—Hakoah ifj. 2:2 (1:0).

Vasárnap Budapesten két atletikai párosversenyt bonyolítottak le és pedig a BEAC 75:63 arányban győzött az MTK felett, a BSzKRT pedig 73:66 arányban győzte le az UTE-t.

Hans Bader, Németország többszörös síugró bajnoka 180 méteres mélységbe zuhant és szörnyethalt

A mittlenwaldi Hans Bader, Németország egyik legjobb nevű lesikló- és síugróversenyzője volt. Többször nyerte el a bajnoki címet és nyáron is, — ha tehette — megragadott minden sielési alkalmat. Az elmúlt héten Bader többtagú társasággal kirándult. Silécet is vitt magával az ausztriai Alpokba. Jó kedélyben vágott neki társaságával együtt a hegyeknek és amikor a hólepte réteget elérték, boldogan csatolta fel léceit. Allg, hogy megindult a lejtőn, társai megdöbbenve vették észre, hogy eltűnik szemük elől, majd néhány pillanat múlva segélykiáltást hallottak. Bader egy jeges részre siklott, elvesztette uralmát síléc felett és 180 méteres mélységbe zuhant. A földreérés után még 60 métert gurult a sziklás lejtőn. Barátai már csak holttestét vitték haza.

O Chinezul—Ripensia 2:2 (1:0). Vasárnap játszották le Timişoara—Temesváron a barátságos mérkőzést, amelyen a Chinezul csapatában Cucula is szerepelt. Malita góliját szünet után Dobay egyenlítette, Klimek újabb góljára pedig Schwartz válaszolt. Cucula nagyon jól játszott és a Chinezul szerződötteti.

A hegyekben — a tengeren én megvédek

Állandó kísérője én legyek

Olasz javaslat:

Világbajnoki beosztás szerint bonyolítsák le a jövőben a KK mérkőzéseket

Róma. Mint ismeretes az olasz élcapatok elégedetlenek a Középeurópai Kupa jelenlegi beosztásával és formájával, ami természetesen az olasz csapatok gyengébb szereplésére vezethető vissza a KK mérkőzése során (Ambrosiana 0:9, Genova 0:4).

A Gazetta della Sport nagy cikkben foglalkozik a KK jelenlegi formájával és rámutat, hogy az a jövőre nézve teljesen tarthatatlan. Elsősorban azt kifogásolják az olaszok, hogy a KK teljesen lefoglalja a nyári hónapokat és így lehetetlen az, hogy a csapatok néhányheti pihenőre térjenek. Hogy a jövőben a KK-mérkőzések ne húzódnak ki egészen őszig, az olaszok azt javasolják, hogy már a jövő évtől kezdve „világbajnoki beosztás” szerint bonyolítsák le a küzdelmeket, vagyis a KK-ban résztvevő 16 csapatot kétheti időtartamra gyűjtsék össze abba az országba, melyik a KK-t rendezzi (minden évben más országban) és két hét alatt — éppenugy, mint a franciaországi világbajnokságot — bonyolítsák le kiesési rendszer szerint a KK-t. Ilyenformán gyorsan intézhető el a Középeurópai Kupa s anyagilag is nagyobb sikerre lehetne számítani.

Csik és Körösi döntőbe kerültek Wembleyben

Az uszó Európa-bajnokság veresnyén szombaton késő éjszaka bonyolították le a középfutamokat, amelyek során mindkét magyar versenyző bejutott a döntőbe. Az első előfutamban Fischer győzött 1 p. 00.4 mp.-el Hoving 1 p. 01 mp. és Körösi 1 p. 01.2 mp. előtt. A második előfutamban Csik és Hejbel 1 p. 01 mp.-el holtversenyt uszott, harmadjának pedig Tandberg uszott célba 1 p. 01 mp.-es idővel. Ez a hat versenyző küzd a döntőben.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Rendszeres hajójaratok

Északamerika, Kanada, Középamerika, Kuba-Mexiko, Délamerika, Keletázsia, Ausztrália és Hollandiába

Tengeri utazások

tökéletes üdülést és sok örömet nyújtanak! Földközi-tengeri utazások tavasszal és ősszel, Északi-tengeri és atlanti-szigeti utazások, Nyugatindiai utazások, Világkörüli utazások, Utazások Afrika körül valamint olcsó tengerentúli tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviselőjénél:

Künstler utazási iroda
 Arad, Bul. Regina Maria 24.
 Telefon 10-86.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

SZÁSZ PÁL:

„Jövönk tőletek, kisgazdáktól függ”

Lezajlott Mera községben az EGE lelkeshangu nagygyűlése

Mera. Vasárnap délelőtt 10 órakor megkondultak a ref. templom harangjai, hogy Istentiszteletre szólítsák a magyar kisgazdákat. Festői csoportokba vonultak fel az asszonyok, lányok s külön mentek a férfiak. A falunak nagy napja van, az EGE másodszer tart nagygyűlést. Az első 1936. augusztusában zajlott le. Akkor még az újjászervezés kezdetén voltak s megalakították a gazdakört. Két év múlva azonban meg kell tartani a sereg szemlét, hadd lássák a vezetők, hogy milyen irányban fejlődik az Ardeal—erdélyi magyar kisgazda-mozgalom.

A vasárnapi gazdanapra eljött dr. Szász Pál, az EGE elnöke, Telegdy László központi felügyelő, Szász Ferenc kerületi felügyelő, Szeghő Dénes, az EGE állattenyésztési felügyelője, Orbán Julia női háztartási tanfolyami előadó, Demeter Béla, az „Ardeal—Erdélyi Gazda” szerkesztője, Seyfried Ferenc egyleti segédítők stb. stb. A környező, de a távolabbi magyaroktól is tömegesen jöttek el, hogy jelenlétükkel is bizonyítsák az összetartást.

Horváth György köri elnök meleghangú üdvözlő szavai után Vargha György a gilauai magyar gazdák üdvözlését tolmácsolta. Vincze Peti István a copşa micaiak nevében jelentette ki, hogy mindig öröm számukra, ha szeretett elnökök körükben lehet, aki tiszta meggyőződéssel szolgálja a magyar gazdatársadalom ügyét. Czira Bálint darolti pap komoly elégtétellel állapítja meg, hogy a kisgazda társadalom életében milyen nagyjelentőségű események játszódnak le. Hiszi, hogy ezzel a munkával jobb napok virradnak a magyar falura.

Ady László, Capuşul Unguresc-i lelkes megkapó szavakkal fejezte ki a falu gondolatvilágát.

— A községemből, ma a hajnali órákban heten keltünk utra, — hogy eljövünk távolabb lakó testvéreink gazdanapünnepe. Nehéz volt az ut, árkon és hegyeken keltünk át. Mások talán vissza is fordultak volna, hiszen egy szabad napunk van s azt is feláldozzuk. Jöttünk, mert hajtott bennünket valami, a kitűzött cél: Bizonyítani akartuk, hogy mi, a magyar falu lakói és földművesei egyek vagyunk és összetartunk, függetlenül attól, hogy Transilvania milyen vidéken lakunk. Jöttünk, mert járjuk azt az utat, amit az EGE vaskezü elnöke számunkra megmutatott és követni is fogjuk. Adja az Isten, hogy munkáját áldás koszorúzza.

Amikor dr. Szász Pál emelkedett szólásra, hogy megtartsa ünnepi beszédét, a gazdatömeg hatalmas éljenzésbe tört ki.

— Az Ardeal—Erdélyi Gazdasági Egylet munkáját mindig Istennel és Isten nevében kezdjük és végzük. Ezért jövünk most az Istentisztelettről s ezért imádkozunk más vidékeken katolikus, vagy unitárius templomokban, mindig olyanokban, amelyen vallásuk kisgazdatestvéreink. Dolgozunk szerényen és alázattal, mert csak így végezhetünk építő munkát. Ezután II. Carol király öfelségéről, az ország Első Mezőgazdájáról emlékezett meg, akinek egyik legfőbb célkitűzését a kisgazdatársadalom felemelése képezi.

— Mindig hangsúlyoztam, hogy a magyar gazdatársadalom munkája alkotókészsége csak megbecsülést érdemel. Életükkel a nemzetüknek, a társadalomnak és az államnak csak hasznot jelentenek. Ugylátszik, már kezd valami derengeni és a mértékadó körök kezdik felismerni a magyar kazda társadalom hatalmas építő erejét.

— A merai gazdatestvéreim előtt bejelentettem, hogy hosszú, kitartó és soha nem lankadó munkával és bizalommal sikerült biztosítani az Ardeal—Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet teljes szabadszabadságát és cselekvési lehetőségét. Ezzel a jogunkkal természetesen élni is fogunk s szélesebb vonalú munka tehát csak most veszi kezdetét. A mozgás szabadságát az alapszabályok által nyújtott keretek között fejtjük ki, de amint azt jól tudjátok, az EGE sohasem akart és nem is fog mást csinálni, mint amit az alapszabályai megengednek. Meghatározott kereteink között annyi munka és feladat vár elvégzésre és megoldásra, hogy Isteni áldásra van szükség ahhoz, hogy el tudjuk végezni.

— Sohasem ígertem és mindig azt hangsúlyoztam, hogy csak annyit tudunk elérni, amennyit Ti

akartok. Én csak a hitet adom és a zászlót tartom és viszem. Hiszek abban, hogy a tisztességes munkának meg lesz a jutalma, de hogy mikor az Tőletek függ. Az eredmény mindig a képviselt erővel van arányban. Ha majd minden magyar földművelő sorainkban lesz, akkor a mi helyzetünk is más-képpen fog alakulni. Menjetek és hirdessétek, hogy a jövönk Tőletek, magyar kisgazdatestvéreimről függ. Olyan lesz a boldogulásunk, amilyen erős az öntudatunk s a cselekvőképességünk.

— Bejártam Ardeal—Erdély minden vidékét. Voltam a székely testvéreink, az alföldi gazdatestvéreink, Calafel magyarjai között. Amerre jártam, mindenütt megértik a hívó szót és szervezkednek. Megalakítják a gazdaköröket és kéz a kézben dolgoznak, mert így, összefogva, soha egy testvérünk sem eshetik el.

— A magam részéről azt a szent ügyet, mint az ügy szerény szolgálja szolgálom. És csak olyan mértékben, ahogy azt az Isten által adott képességeim lehetővé teszik.

Majd így folytatta:

— Nézzetek gyermekeitek szemébe. Az apa felelős a gyermekeiért, a jövő nemzedékért. Biztosítani kell számukra a kenyeret és a szabadsfejlődést, hogy különbek legyenek. Az idő eljár a fejünk felett s egyre kevesebben vagyunk, akiket a régi világ itt felejtett. Menjetek a városokba és látni fogjátok a tiszteletreméltó nyugdíjasokat, akik a kaszinókat megtöltik. Ők a multban dolgoztak a népért, de a jövő a Ti vállaitokra nehezedik. Ki kell, hogy termeljétek a vezetőket, akik itt fognak élni a falvakban s tudásukat visszaadják Nektek. Mert Ardeal—Erdélyben a földművelő rétegnek az a hivatása, hogy a vezetést átvegye. Ezt azonban csak úgy tudja meg tenni, ha fiai tanultabbak, áldozatkészebbek és anyagilag szilárdabb alapon nyugvók lesznek. Másrészt pedig szükség van az összes magyar foglalkozási ágak közötti legteljesebb összhangra és együttműködésre, hiszen egyik sem élhet meg a másik nélkül.

— Az Ardeal—Erdélyi Gazdasági Egylet nem kalmár testület, hanem a magyar gazdatársadalom tulajdona, s kizárólag annak jobb jövője érdekében küzd. Ma az a hivatás, hogy történelmi feladatokat valósítson meg. S ha ebből a munkából nem veszitek ki részeteket, elvesztek.

— A magam részéről ez a munka egy elkötelezés és addig dolgozom, amíg az Isten erőt ad. Én nem kívánok elismerést és kitüntetést, mert ezeknek csak addig van értéke, amíg kinyilatkoztatják és az ember mellé aggatják. Mindössze azt akarom, hogy ha tudom, tüzet varázsoljak a Ti szívetekbe. Egy az egészért és az egészéért...

Az elnök mély hatású szavai után Szász Ferenc és Szeghő Dénes EGE felügyelők tartottak értékes szakelőadásokat. Majd közebed következett, amelynél több figyelemreméltó pohárköszöntő hangzott el.

Ebéd után Orbán Julia az asszonyoknak beszállt háztartási kérdésekről, míg Seyfried Ferenc a

mezőgazdasági gépekről és más időszerű kérdésekről tartott előadást.

A merai gazdanap egy újabb fontos határkö, az EGE mozgalmi életében.

**Aradi tisztviselők,
kisiparosok és munkások
a munkaügyi minisztérium
által rendezendő kiránduláson
Díjmentesen szállítják a résztvevőket
Constantába és vissza**

Ralea Mihail munkaügyi miniszter, a „Munka és jókedv” szervezet keretein belül tudvalevőleg igyenes kirándulások rendezésével akarja megkönnyíteni a tisztviselők, munkások és kisiparosok szórakozását és hétvégi pihenését. A miniszter legutóbb értekezletre hívta össze a különböző szakmai szervezetek képviselőit és közölte velük, hogy augusztus 14-én és 15-én a minisztérium nagyszabású ingyenes kirándulást rendez Constantára.

A kirándulás részletes tervezete, valamint a részvételi felhívás megérkezett az Aradi Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szervezetéhez. A résztvevők augusztus 14-én Bucurestiben találkoznak, ahova különvonaton díjmentesen viszik őket. Itt az ország minden részéből összegyűlt kirándulók koszorút helyeznek el az Ismeretlen Katona sírján. Augusztus 15-én hétión folytatják utjukat Constantába, ahol tengeri kiránduláson vesznek részt, majd pedig este ugyancsak díjmentesen szállítják haza a résztvevőket. A lakás és étkezés költségeit a kirándulóknak kell fedezni, a minisztérium azonban előráthatólag gondoskodik arról, hogy az elszállásolás ugyancsak díjmentesen az inasothonokban történjen, az étkezést pedig olcsó munkásétkezdékben biztosítsák.

Jelentkezni a kirándulásra a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szervezetében (Bul. Reg. Maria 18.) lehet. A rendkívül kedvező alkalomra és a helvek korlátozott számára való tekintettel ajánlatos a minél előbbi jelentkezés. A szervezet jelentkezéseket augusztus 11-ig fogad el. A táblázatokat ekkor Bucurestibe továbbítják a különvonatról való gondoskodás végett.

— JULIUSBAN VALAMIVEL ESTEK AZ ÁRAK. Az Argus kimutatása szerint Julius hónapban az árindeks némi esést mutat. Ha az 1916 augusztus elsejéi áratok 100-nak vesszük, akkor az általános árindeks 1935 decemberében 346 volt, 1938 júniusában 3973. Az általános index csökkenését az élelmiszer árakban bekövetkezett olcsóbbodás idézte elő. A ruházati cikkek árai ugyanezeken változatlanok maradtak, míg a tüzelő ára emelkedett.

— Meghosszabbították a román—olasz kereskedelmi szerződés érvényét. Királyi dekrétummal 1938. december 31-ig a román—olasz kereskedelmi, valamint fizetési egyezmény érvényét az 1937 február 13-ikán kötött pótegyezménnyel együtt meghosszabbították.

— A B-listában foglalt árucikkek nem adnak behozatali engedélyt. A külkereskedelmi igazgatóság határozatilag kimondotta, hogy a B-listában foglalt árucikkekre egyelőre nem ad ki behozatali engedélyt.

HETENKÉNTI TÁRSASUTAZÁS

PÁRISBA és ISTANBUL

Jimboliától Lei 6.100—12.400

Constanta-tól Lei 4.200—5.950

Felvilágosítással szolgál és beiratkozásokat eszközöl az

„EUROPA”

Román Nemzeti Utazási és Idegentorgalmi vállalat
Aradon: „EUROPA” Strada Regina Maria 10.

ÁRFOLYAMOK

Augusztus 8-án

Devizák és effektív külföldi pénzek hivatalos árfolyamai a Banca Naționala jegyzése szerint, 38 százalékos felárral: egyiptomi font 683.79—697.59, németalföldi forint 74.52—75.90, belgas 23.05—23.53, dán korona 29.71—30.36, finn márka 2.98—3.05, escudo 6.14—6.27, angol font 666.54—680.34, olasz lira 7.172—7.172, dollár 136.41—139.17, norvég korona 33.53—34.22, francia frank 3.73—3.93, cseh korona 4.77—4.87, svéd korona 34.50—35.10, eszt korona 36.64—38.50, palesztinai font 667.23—681.03, zloty 27.73—26.28, svájci frank 31.19—31.76.

Harcincnyolc százalék felár nélkül: egyiptomi font 495.50—505.50, németalföldi forint 54—55, drachma 0.99 (1.05)—1 (1.07), dinár 2.898—3.05, birodalmi márka 38—39, belgas 16.70—17.05, pengő 25 (26.50)—27, angol font 483—493, olasz lira 5.1966—5.1966, dollár 98.85—100.80, francia frank 2.70—2.85, cseh korona 3.46—3.53, lewa 1.24—1.30, palesztinai font 483.50—493.50, zloty 18.65—19.05, svájci frank 22.60—23.05.

Paritás: egyiptomi font 826.389, németalföldi forint 67.20, drachma 2.47, dinár 2.933, birodalmi márka 39.825, belgas 16.737, pengő 29.24, dán korona 44.803, finn márka 4.21, török font 78.99, escudo 7.396, angol font 813.598, pezeta 32.258, olasz lira 5.198, dollár 98.741, norvég korona 44.803, cseh korona 3.357, illetve 4.128, lewa 1.208, svéd korona 44.803, palesztinai font 813.598, zloty 18.753, osztrák schilling 23.52, svájci frank 21.11, illetve 23.89.

Hivatalos aranyárfolyam: angol aranyfont 1118 lei, Napoleon-arany 886 lei.

Behozatali középárfolyam (38 százalékkal): Amsterdam 85.84, Páris 5.141, Zürich 38.80.

Szabadforgalmu devizaárfolyam (augusztus 6-án): cseh korona 4.90—4.92, pengő 26.25—26.35.

Értéktözsde: szombaton tözsdeszünet.

Terményplac: Csikágóban és Winnipegben ismét árcsökkenés következett be. A buza ára hanyatló irányzatot vett. A belföldi piac csendes. A buza áránál egyik napról a másikra 500—1000 leies emelkedés következett be, úgyhogy a 76 kilós tiszta áru azonnali átadásra (silo Constanța) 42.250 leire, viszont a 78 kilós, 3 százalékos áru „à livrer” 500 leiel csökkent és 42.000 leiel cserélt gazdát.

— **Magánosok számára beszüntették a francia frank, valamint egyiptomi és palesztinai font kiutalásokat.** A kontingentálási hivatal mellett működő, magánosok szükségleteinek elbírálására és intézésére alakult devizabizottság hivatalos közleményt adott ki, melyben közli, hogy rendelkezési tételek hiányában felfüggeszti a magánosok részéről a francia frank, egyiptomi és palesztinai font kiutalására vonatkozó kérelmek iktatását. Ez a rendelkezés újabb intézkedésig marad érvényben.

— **Visszavonták a „Cassa Negustorilor” nevű társulat működési engedélyét.** Miha Constantinescu nemzetgazdasági minisztert tájékoztatták azon viszonyokról, amelyek az utóbbi időben sok szóbeszédre adtak alkalmat a fővárosban működő „Cassa Negustorilor” nevű társulat, másnéven bucureștii kereskedelmi és ipari testület belső viszonyaival kapcsolatosan. A miniszter intézkedett, hogy a társulat jogi személyiségének visszavonására vonatkozó eljárást megindítsák és egyben a belügyminisztériumot is felkérte megfelelő vizsgálat lefolytatására.

— **Eladott aradi ingatlanok:** Crisan Ilie és neje eladták a Str. Brezoiu 93b sz. 108 négyyszögöles telket 70.000 leiel Posta Pavelinának. — Kalász Ella eladott a Str. Fabriciei-ban egy 77 négyyszögöles telket 19.000 leiel Hedvich Györgynek. — Fratii Neuman-cég eladott a Str. Suluțiu-ban egy 156 négyyszögöles telket 40.000 leiel Moț Ioan és nejének. — Stupariu Gheorghe eladta a Rozer dűllöbéli 2 hoklas szántót 45.000 leiel Marandiu Ioannak. — Institutul de Credit și Păstrare al Comerciului Arad eladott a Brűnek dűllöbéli egy 245 négyyszögöles telket 20.000 leiel Tremmel János és nejének. Ugyanaz ugyanott eladott egy 123 négyyszögöles telket 15.000 leiel Dihel Jánosnak. — Ardelean Simion eladta a Str. V. Paguba 124 négyyszögöles telket 5000 leiel Borza Alexa és nejének. — Szomorú Pálné eladta a Str. Pionerilor 41b sz. házat 100.000 leiel Winterkorn János és nejének. — Sițlovan Mitru eladta a Rozer dűllöbéli 200 négyyszögöles telket 55.000 leiel Socaci Petru és nejének. — Andea Ioan és neje eladták a Str. Remus 17. sz. házat 35.000 leiel Nicolasevici Carol és nejének. — Risztin Jánosné eladott a Str. Remus 15. sz. alatt egy 78 négyyszögöles telket 32.000 leiel Mandl Árpádnak. — Schneider János és neje eladták a Str. Cornel Popescu 2. sz. házat 385.000 leiel Percz Ferenc és nejének.

A NAP 28 ÓRÁBÓL,
A HÉT 6 NAPBÓL ÁLL

Két „barlanglakó” amerikai tudós felfedezései az ember életéről

Csikágóból jelentik: Egészen szokanlan tudományos kísérletet hajtott végre a csikágói egyetem két élettani professzora, dr. Nathaniel Kleitman és dr. Bruce Richardson. A két tudós hosszas vizsgálatok alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy az emberiség tulajdonképpen téved, amikor abban a feltevésben él, hogy az emberi szervezet számára a nap huszonnégy órából és a hét 7 nappól áll.

Szerintük ez a hétnapos és huszonnégyórás beosztás csupán társadalmi konvenció dolga, amelynek biológiai törvényekkel semmiféle összefüggése nincs. Hogy feltevéseiket gyakorlatilag is igazolják, a két tudós a maguk által szerkesztett különleges mérőkészülékekkel egy hónapra elvonult a világtól.

Rendkívül gondosan megválasztott barlangot szemeltek ki kísérleteik színterül és egy hónapra át a külvilágtól teljesen elzárva, szabadon engedték működni idegrendszerüket, szervezeteiket és lemérték az ezzel kapcsolatos élettani funkciókat.

— Kísérleteink igazolták, — jelentette ki az izgalmas érdeklődéssel várt kísérletsorozat végén dr. Kleitman — hogy a huszonnégy órás nap és a hétnapos hét pusztán társadalmi konvenció, emberi találmány, amelyet különféle gyakorlati okokból évszázadok során kialakult szokás erősített meg. Az emberi szervezet működése a huszonnégy órás napot és a hatnapos hetet tenné indokoltá. Nagy kérdés természetesen, hogy ezt az emberi szervezet szempontjából hasznosabb és egészségesebb új életritmust be lehetne-e vezetni a gyakorlati életben. Tapasztalataink azt mutatják, hogy az emberek jelentékeny része olyan nagy mértékben rabja

szokásainak, hogy új életmódra való áttérés meglehetősen fizikai és idegmegrázkódtatással jár náluk. Mások viszont rugalmasabb idegrendszerrel és fizikummal rendelkezve, könnyen tudnak a megváltozott körülményekhez alkalmazkodni. Én magam például nehezebben alkalmazkodtam a kötetlen életmódhoz, mint társam, dr. Richardson, aki könnyen átcsapott a huszonnégyórás ritmusból a huszonnégyórásba.

A két tudós földalatti barlangját meglehetősen kényelemmel szerelte fel. Két tábori ágyat, nagymennyiségű élelmet, akkumulátorokba gyűjtött villanyáramot és sok jó könyvet vittek magukkal a tudományos vizsgálat céljaira szolgáló gépek mellett. Mélyen a föld alatt semmi külső jel nem árulta el, hogy a nap, vagy a hold mikor kel fel és hogy a 24 óras nap milyen fejlődési fókánál tart. Látogatót nem fogadtak, mert attól tartottak, hogy ilyen külső beavatkozás megváltoztatja a kísérlet abszolút jellegét. Dr. Kleitman — mint mondja — gyakran volt „rosszkor” éhes és álmos, míg dr. Richardson a harmadik naptól kezdve minden külső beavatkozás nélkül áttért a huszonnégyórás napra.

A két tudós a legközelebbi jövőben ellenőrző kísérleteket hajtott végre, kipróbálják majd, hogy az emberi szervezetre hogyan hat a tizenkétórás, huszórás és negyvennyolcórás nap.

— Kissé különös volt — fejezte be nyilatkozatát dr. Kleitman — éjjelkor reggelizni és napnyugtakor felkelni. Ezek a furcsaságok rövidesen eltűntek és még ha figyelembe vesszük azt is, hogy ez a harmincnapos pihenés egyébként is jót tett idegrendszerünknek, azt kell állítanunk, hogy a huszonnégyórás nap sokkal jobban megfelel az emberi szervezetnek.

UJ KÖNYVEK

— **Sorsdöntő hormonok.** Az utolsó három évtized folyamán az orvostudomány két legfontosabb felfedezése volt a vitaminok és hormonok megismerése, amivel egy egészen új csodavilág tárult a bámuló emberi szem elé. Megtudtuk, hogy mindkét esetben néhány milligramnyi és olykor nem is nagyon bonyolult szerkezetű vegyianyagok végzetes befolyással vannak az egészségünkre. De különösen a hormonok, amelyeket a test maga termel, egyenesen sorsdöntők, az ember testi és lelki irányítására. Szinte hihetetlen, hogyha néhány milligramm kevesebb a keleténél a pajzsmirigy hormonia, ez teljes szeilemi bárgyuságot idézzen elő, hogy vérkeringésünkben rögtön zavar álljon elő, ha a mellékpajzsmirigy hormonia az adrenalin termelése körül egy kis zavar van. Ha nem komoly tudósoktól hallanánk az adatokat, nem hinnénk el, hogy némelyik hormonnak még százmilliárdszorosa higitásban is észrevehető hatása van. Mikor Goethe azt mondta, hogy „különös folyadék a vér”, még nem álmodhatta, hogy a benne keringő parányi mennyiségű hormonok teszik azaz, szabályozva az ember egész életét születésétől haláláig. Dr. Venzmer Gerhard-nak „Sorsdöntő hormonok” című munkája ebbe a rejtelmes csodavilágba vezet el az olvasót, olyan egyszerű, csevegő módon, hogy az olvasó regénynél érdekesebb olvasmányt kap ebben a könyvben, amelyet dr. Filöp Zsigmond pompás magyarsággal ültetett át nyelvünkre. „Delta” kiadásban jelent meg, mint Dubovitz—Haskó: „Ipari és kereskedelmi vegyészeti”, ára 132.— lei. Dr. Venzmer Gerhard: „Sorsdöntő hormonok” vászonkötésben 158.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Cluj.

— **Az esztergomi kincstár.** Az „Officina” művészi kivitelű, gazdagon illusztrált kiadványsorozatának legújabb kötete. Magyarország leggazdagabb, káprázatos fényű kincstárának 32 legszebb darabját mutatjuk be ebben a kötetben, ötvösműveket, egyházi ruhákat, Geithon István a Műemlékek Országos Bizottsága előadójának hivatott tolmácsolásában, Leopold Antal esztergomi preláts-kanonok előszavával Ára köve 92.— lei. Ezzel egyidőben jelent meg Palotay Gertrud: „Magyar népviseletek”. Palotay Gertrud kitűnő írása a magyar népviseletek színpompás virágos kertjéből mutat be egy csokorra valót. A mai Magyarország egymástól távoli szögleteiből hozza elő őket: meglelt férfit és jókedvű ifju legényt, pusztán élő pásztozembert és templomba menő fiatal leányt, ifju menyecskét és javakorabeli kománasszonyt. Elmondja, hogyan alakult ilyené, mikor keletkezhetett, miért és miben különbözők. Konecni György kitűnő festőművész 12 színes és számos egyszínű művészi és mégis szakszerű képe ad különös értéket ennek a műnyomó papirosra nyomott, rendkívül izlées kötetnek: Palotay Gertrud: „Magyar népviseletek” ára 165.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Cluj. Kérje az „Officina”-kiadványok teljes jegyzékét.

Színház

Zsulolt lesz a Gloria-pálya
a „Prometheus” és „Obsitos”
szabadtéri előadásain

Hatalmas érdeklődés nyilatkozik meg az Aradon időző színészek szabadtéri előadása iránt, amely szombaton és vasárnap este fog lezajlani a Gloria-pályán. Hatalmas színpadon, kétszáz statiszta közreműködésével, briliáns előadásban kerül színre Victor Eftimiu gyönyörű verses drámája, a „Prometheus”. A szabadtéri színpad felfokozott feszültsége és az impozáns dimenziók okvetlenül felejthetetlen kultureseményé avatják a szombat esti előadást. Vasárnap este fog lezajlani a szabadtéri ciklus második előadása. Ezalkalommal Kálmán Imre világhírű operettje, az „Obsitos” kerül színre mintaszerű betanultsággal. Olyan ragyogó előadást fog kapni az aradi közönség a szabad ég alatt, amilyenre Aradon még nem volt példa. A szabadtéri előadások rendezője, Horváth László tudásának legjavát viszi a közönség elé. Az Aradon időző színészek közül a következők lépnek fel: Erényi Böske, Lázár Hilda, Dálnoky Dudus, Nagy István, Mészáros Béla, ifj. Szendrey, stb. Pénztárvnyítás ma délután fél öt órakor a téli színházban.

A „Prometheus” szereposztása

Eftimiu Victor kiváló drámája, a „Prometheus” Aradon Horváth László rendezésében a következő szereposztásban kerül bemutatásra a szabadtéri színpadon:

Prometheus . . . Nagy István (m. v.) a Cluj—kolozsvári színház művésze.
Eromenis . . . Erényi Böske (m. v.) a Cluj—kolozsvári színház művésznője.
Hephaistos . . . Szabados Árpád (m. v.) a Cluj—kolozsvári színház művésze.
Herakles . . . Mészáros Béla (m. v.) a Cluj—kolozsvári színház művésze.
Themis . . . Lázár Hilda,
Li . . . Dálnoky Dudus.
Apolló . . . Németi István.
Than . . . Szenkársky István.
Zeus . . . Szabó Gyula,
200 statiszta.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

KEDD, AUGUSZTUS 9

București. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek. Utána háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. A Jean Sibiceanu-zenekar játéka. Könnyű zene. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.20: Időszerű kérdések. A rádióval kapcsolatos problémák. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki üzenetek. 19.17: Nagy zeneszerzők portréi, Cesar Franck. (Gramofonlemezek.) 20.20: Aurel Borneanu énekhangversenye. A műsorban a következő művek szerepelnek: Loewe: Dal, Gluck: Ifigenia Aulisban. Verdi: Don Carlos. 20.45: Szimfonikus hangverseny. Műsor: Weber: Euryante, Weber: Oberon, Chopin: Koncertmű No. 2. Berlioz: Romeo és Julia. 21.45: Rádióegyetem. Dr. Manicaticide egyetemi tanár előadása a gyermek nyaraltatásának kérdéséről. 22: A hangverseny folytatása. Liszt: Mefisztó-keringő, Mendelssohn: Olasz szimfónia. 22.30: Hírek, Sport. 22.45: A Ionel Giurgea-zenekar hangversenye. Szórakoztató zene közvetítése az egyik étteremből. 23.45: hírek a külföldre angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Örök sírás, örök mosoly, Irta Vághy Panni. (Felolvasás.) 11.45: Divattudósítás. (Felolvasás.) 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05: Hanglemezek. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Suki Tóni és cigány-

zenekara. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: A mindenre ráérő aszszony és akinek semmire sincsen ideje. Kner Imréné előadása. 17.45: Pontos időjelzés. időjárásjelentés, hírek. 18: A hódmezővásárhelyi csepepes legények. Kiss Lajos muzeumi igazgató előadása. 18.25: Az Építőmunkások Dalárdája és a Budai Szabadság Dalkör. 19.15: A légitárolom műszaki kérdései. 19.35: Gémes Irén hárfázik. 20: Madárlesen a nyári Tiszán. 20.30: Magyar nótaest. László Imre énekel, Sárvári János tárogatózik, kísér Bura Sándor cigányzenekara. 21.30: Tréfás székely mesék. (Hanglemezek.) Bevezetőt mond: Ortutay Gyula. 22: Hírek. 22.20: Zongorahangverseny. 22.55: Hírek. 23: Zenekar. 0.10: Megyeri Gyula jazz-zenekara.

Budapest II. 19.35: Ádám Dezső elbeszélései. 20: Takács Paula énekel. 20.30: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21.25: Filmrészletek és táncszámok.

SZERDA, AUGUSZTUS 10.

București. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek. Utána háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. Távoli országok zenéje. Grefé: Mississippi, Ketelbey: Egyiptom misztikus földjén. Elger: India koronája. Koichi: Osaka, japán szvit. Amfiheatrof: Amerikai panoráma. 15.20: Közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Könyv- és folyóiratszema. 19.15: A Ionel Giurgea-zenekar hangversenye. A műsorban a következő szerzők művei szerepelnek: Népdalok. Gaston Trainin, R. Hahn, Tosti, Giurgea, Villnov. 20.20: A rádióegyetem keretében Virgil Petrescu felolvasása. 20.40: Madeleine Cocorescu zongorahang-

versenye. Műsor: Beethoven: 33 változat, Chopin: Bölcsődal és Hangversenymű (allegro.) 21. 15: A Ghindă-jazz román tánczenesámokat ad elő. Mia Braia és Petre Alexandru énekszámával. 22.30: Hírek, Sport. 22.45: A Stanescu-testvérek hangversenye. 23.45: Hírek a külföldre franciául és németül.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Fördőélet hajdanában. (Felolvasás.) 11.45: Kisgyermekek ruházatkódása. (Felolvasás.) 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. 13.05: Eugen Stepat balalajka-zenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállás jelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: A rádió diáklérlője. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 18: Hajós László, a karnási operaház hangversenymestere hegedül, zongorán kíséri Nováki László. 18.30: A honfoglalás korának magyar katonája. 19: Táncclemezek. 20: Tóth László elbeszélése. 20.30: Gyenge Anna énekel, zongorakísérettel. 21: Hírek. 21.25: A 2. honvéd gyalogezred zenekara. 22.30: Kiss Lajos cigányzenekara. Közben kb. 22.50: Időjárásjelentés. 23.45: Közvetítés a Gellért-szállóból. Közben kb. 24: Hírek angol és francia nyelven. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II. 19: Közvetítés az Egyetemi Fűvészkertből, ahol most virágzik a Victoria Regia. Beszél Budinszky Sándor. 20.25: Az egészséges és beteg szív. 21: Hanglemezek. 22.30: Hírek.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 20 lei. Minden további ára 10 szóig csupán 2 lei. :: szó 2 lei

LEVELEZÉS

„Ismeretlen kislány“. Ma, kedden este 6 órákor uvanott váron. „b. e.“

Csinos, fiatal urleánynak, ki egyedül éri magát, megértő, figyelmes, állandó partnere lenne független, önálló, komoly ur. Csakis kimerítő, intelligenshangu levelekre válaszolok. Leveleket kérem „Őszi esték“ jellegre az Aradi Közlöny kiadójába. 4936

„Komoly megértés“ és „Ismeretlen“ jellegre levél van a kiadóban. 4988

ALKALMAZÁS

Magános, föltétlen uriembernek háztartása vezetését vállalna fiatal, minden információt kibíró uriaszszony. Nem magas fizetésre, inkább jó bánásmódra reflektálók. Csakis komoly, teljescímű levelekre válaszolok. „Otthont keresek“ jellegre a kiadóba. 4935

Magános férfi középkorú, megbízható mindenestől fűzőnt keres falura. Cím a kiadóban. 4961

Jóltűző, megbízható mindenestől keresek kéttágu családhoz szeptember 15-re. Cím a kiadóban. 4965

Magános urinőhöz házvezetőnek, gondozónak ajánlkozik vidéki urilány. Cím aug. 15-ig: Zanonl, Calea Saguna 172.

Főzötűdő mindenestől keresünk azonnaira. Bul. Carol 55. III. em. 4989

Perfekt laboránst felvesz Foto Columban. Str. Eminescu 4986

Hivatalnok, önálló munkaerő, állást nyerhet lehetőleg angrószakmából. Jelenleg is állásban lévők jelentkezzenek. Félnapos munka. Cím a kiadóban. 4996

LAKÁS

Kétszobás, fürdőszobás, modern lakás kiadó. Piața Luptei 19. 4966

5-6 szobás

keres magánházat keresek bérbe a város belterületén. Pontos címmel és árral ellátott ajánlatokat a kiadóba kérek. „November elsejére“ jellegre.

Piața Avram Iancu 10. sz. alatt egy garcon szoba, alkovos, fürdőszobás modern lakás konyha nélkül szept. 1-re kiadó. Frdeklődni a házfelügyelőnél. 4987

Garconlakás új villában: előszoba, tágas lakószoba, fürdőszoba azonnaira kiadó. Piața Liceului 7. várhidnál. 4990

Butorozott szobát keresek fürdőszoba és esetleg zongora használatra 15-re, vagy 1-re. Cimeket „Házaspár“ jellegre a kiadóba kérek.

Belvároshoz közel, csendes utcában, modern, új magánház háromszobás, fürdőszobás lakással októberre kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4995

Helybéli nagyobb kereskedőcégnél szept. 1-re alkalmazást nyer jó kereskedelmi érzékű, intelligens nő. Részletes ajánlatokat „Jó családból“ jelige alatt a kiadóba kérlünk. 4994

Kiadó a belváros legforgalmasabb helyén egy, vagy két különbejáratu öres szoba, folyóvízzel. Irodának igen alkalmas. Cím a kiadóhivatalban. 4729

Kiadó nov. 1-től!

3 szobás II. em. modern lakás a park mellett, Str. Aviator Gheorgescu 11a.

OKTATÁS

Idén érettségizett leány nót- és felvételi vizsgások előkészítését vállalja. Ugyanott íróasztal és pelerin eladó. Cím: Cal. Saguna 73. 4993

VÉTEL-ELADÁS

Jókarban levő gyermek sportkocsit keresek megvételre Cimeket a kiadóba kérek. 4992

ELADÓK

Agypárna, tüllasztalterítők, filc-applikációs tüllterítők, nippalávalók, diványpárnák és egyéb kézimunkák

FEKETE

Strada Coșbuc 84 sz.

Podgoriai-hegvaljai hegyközségben

jó helyen, hegy lábánál, villamosított 8 peronyire 2 és fél kat hold csemege és bor szőlő, 2 szobás lakás, koln, pince, te szerelés, 60 hl. hordó, prés. Kadak. kút 115 ezer lei.

Hatsékek

INGATLANIRODA

Arad, Bulev, Carol 46. :: ::

ÜZLET

Nagyon rentábilis, konkurrencia nélküli, állami támogatásban részesülő gyárhoz legalább 500.000 leiel társ kerestetik. Ajánlatok „Ritka alkalom“ alatt a kiadóba. 4991

KÜLÖNFÉLÉK

Ardeal—erdélyi és regati autó turához keresek sürgősen utazó társat. Cím a kiadóban. 4985

Haláleset

elutazás, költőzködésből kifolyólag veszek készpénzért ocska butorkat, ruhaneműeket, ágyneműt, matracot, szőnyeget, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, makulatúrapipt, ócskavasát, padlásholmit. — Vásáro ok lakásban és padlason heverő bármilynemű felesleges holmit, lim-lomot stb Vidékre is meg. ek. Cimeket lakásomra. Levelezőlap vagy személyes hívásra hazhozog jövek. Gojdu-uca 5.

teiner Sándor.

Telefon 26-16. Telefon 26-15.

Dióhálók, ebédők,

kombináltstokrény, íróasztalok, esilárok, tüstölt tölgy uriszoba, antik ualó, bicdermayer ülógarnitúra, fiókos secreteir, antik ezearányek és vitrinek nagy választékban.

Zalogkölcsonöket

közvetünk. Előlegat adunk, zalogcéduláját ocsón visszaobljuk.

TEMPO bizományi üzlet, F scher Eliz-palota.

Városházához közel

fődszintes 2 szobás ház, 1x4 és 1x2 szoba, fürdőszobás lakással. nagy pince, parkirozott udvarral 650.000 leiért eladó. Megbizott:

Kiss Lajos „URANUL“ i gatlanirodájában Arad, str. Huria 2.

Telefon: 18—21

Legújabb jelentéseink:

Nem engedi tartományokra bontani Csehszlovákiát a prágai kormány

Runciman vadászaton vett részt, majd visszaérkezett Prágába. „Világnézetek állnak egymással szemben” — mondotta egy népgyűlésen a csehszlovák népiöléti miniszter

Prága. Runciman lord, az angol kormány Prágába küldött megfigyelője, aki hivatott arra, hogy a csehszlovákiai nemzetiségi kérdések legmegfelelőbb megoldását illetően tanácsadói minőségben előterjesztéseket tegyen mindkét fél számára. folytatja munkáját. A mint megirtuk, a vasárnapot a Kinszky grófok birtokán töltötte, ahol megtekintette a környéket, majd villásreggelin vett részt, amelyen a vendéglátókon kívül megjelent Schwarzenberg herceg és Schönborn gróf is. A vasárnap délután a lord vadászattal töltötte el, amelyet az ő tiszteletére rendeztek és amely az esti órákban ért véget. Az angol kormány megbízottja feleségével és kíséretével hétfőn érkezett vissza Prágába.

Hodzsza Milán dr. csehszlovák kormányelnök hétfőn kihallgatáson fogadta a szepességi német néppárt küldöttségét, amely Nitz képviselő vezetésével jelent meg a miniszterelnök előtt, hogy átnyújtsa a párt emlékiratát a kisebbségi statutum ügyében. Beavatott körök úgy tudják, hogy

Hodzsza Milán dr. miniszterelnök a közeli napokban találkozik Runciman lorddal, akivel hosszas tárgyalásokat folytat.

„A megoldandó kérdések hátterében két világnézet áll szemben”

A „Times” ismét a csehszlovák nemzetiségi kérdés rendezésével foglalkozik vezércikkében. A félhivatalos angol kormányújság hangoztatja, hogy

a csehszlovák kormány engedményel csupán olyan jogokat adnak meg a nemzetiségeknek, amelyeket eddig sem lett volna szabad megtagadni azoktól.

A csehszlovákiai ifjúszlovák autonómisták lapja a pittsburgi szerződéssel foglalkozik és azt fejtegeti, hogy a szerződésnek nemzetközi jellege van és azt annak idején a békeértekezlet elé terjesztették. A lap cikke szerint megvan a lehetőség arra is, hogy a szlovákok a szerződést a hágai döntőbíró elé terjesztik.

Prágai jelentés szerint vasárnap több helyen gyűlések tartottak, amelyek fontos politikai kijelentések hangoztak el. Így Nahodban a népiöléti miniszter tartott beszédet a cseh nemzeti szocialisták gyűlésén és kijelentette, hogy a legnagyobb nehézségeket abban látja, hogy

a megoldandó kérdések hátterében két világnézet áll egymással szemben.

Mégis megkísérlik valamennyi kérdés békés és kielégítő megoldását.

Az egyik prágai népgyűlésen az igazságügyminiszter a csehek és a szlovákok összefogásának szükségességét hangoztatta. Kijelentette, hogy

a prágai kormány nem engedi Csehszlovákiát tartományokra bontani, mert a nemzetiségi kérdéseket ugyanis rendezni lehet.

Miért nem tárgyalt Wiedemann Runciman lorddal

A Daily Telegraph berlini munkatársának jelentését közli, aki megkísérli, hogy Wiedemann kapitány többször bejelentett és mégis elhalasztott párisi, illetve londoni utazásának kulisszatitkait felderítse. Wiedemann, amint most kiderült, rövid szabadságot töltött bajorországi birtokán s azután onnan Berlinbe tért vissza. A hét végén Berlin közelében lévő birtokán tartózkodott, ahol angol látogatókat fogadott. Ezek a látogatók pénteken repülőgépen érkeztek Londonból Berlinbe. A londoni és párisi utazásról elterjedt hírek, amelyek pénteken egész Európát csodálkozásba ejtették, onnan erednek, hogy

Wiedemann pénteken Londonba akart utazni, hogy lord Runcimannal ennek prágai utazása előtt tárgyalásokat folytasson.

Az erre vonatkozó meghívást az említett angol látogatók hozták Wiedemannnak és állítólag az utazásra már előkészületek is történtek.

Pénteken azonban az utolsó pillanatban az utazást mégis lemondták, és pedig Hitler személyes intézkedése következtében. A lemondásnak az oka ugylátszik abban a tényben keresendő, hogy Hitler mindjobbban kételkedni kezd a Runciman által létrehozható kompromisszum lehetőségében.

Valószínű az a kívánsága, hogy Németország ne vállaljon most magára olyan kötelezettségeket, amelyek mozgási szabadságát gátolják. Londoni politikai körökben Wiedemann angliai látogatóinak nevét szigorúan titkolják, de talán nem jár messze az igazságtól, amint a Daily Telegraph írja, ha ezeket nem a hivatásos diplomaták, vagy a Foreign Office körében keresik, hanem a miniszterelnök személyes barátai között.

Franciaország, Anglia és Németország között háromhatalmi egyezmény készül a légügyi leszerelésről

Párisból jelentik: A reggeli lapok jelentése szerint Balbo Mussolini miniszterelnöktől fontos utasításokat visz magával Berlinbe, ahol Göring vezértábornaggyal folytat majd tanácskozásokat a légi fegyverkezés korlátozásáról kötendő egyezményről. Balbo látogatása mellett élénken kommentálják a párisi lapok Hamilton an-

gol tábornok és Vuillemin francia tábornok, a légügyi vezérkar főnökének németországi látogatását. Állítólag meg van a lehetőség arra, hogy a három nagyhatalom között légügyi egyezmény jön létre, amiből diplomáciai körökben a helyzet bizonyos enyhülését látnák.

Ujabb heves összecsapás a japán-szovjet csapatok között

Tokióból jelentik: A hadügyminiszterium közlése szerint hétfőn hajnalban a szovjet csapatok ismét támadást indítottak a Csang-Ku-Feng környéki megaslakok ellen. A támadást a japánok véres kézitusa után visszaverték. A támadás után a szovjet katonák egy kilométernyire vonultak vissza állásuktól. A harcban mindkét fél súlyos veszteségeket szenvedett.

Ugyancsak tokiói jelentés szerint a japán történelem folyamán először történt meg, hogy ellenséges katonák Japán földre tette a lábát.

A japán hadügyminiszterium jelentése szerint ugyanis a szovjet orosz csapatok nyolcszáz méter mélységben hatoltak be Korea földjére.

A moszkvai „Pravda” viszont vezércikket ír, amelyben azt fejtegeti, hogy a Szovjet ezentúl nem tűri, hogy határorkatonáit büntetlenül megöljék, vagy megsebesítsék, viszont azt sem, hogy japán csapatok szovjet területre behatoljanak. A szovjetkormány ilyen esetekben a legszigorubb rendszabályokhoz nyúl és igénybe veszi tűzéri és légi haderejét is.

Sulyos beteg Kemal Atatürk török köztársasági elnök

Londonból jelentik: A Daily Herald jelentése szerint Kemal Atatürk török köztársasági elnök sulyosan megbetegedett. Hivatalos jelentések szerint csak meghűlt, de a való helyzet az, hogy sulyos májbetegségben szenved. Betegágya mellett állandóan öt orvos tartózkodik. Hir szerint a minisztertanács is összeült ebben az ügyben, hogy az elnöki méltóságra helyettesít jelöljenek ki. E tekintetben elsősorban İnönü volt miniszterelnök és Csakmak tábornagy, a vezérkar főnöke jöhet számításba.

Gyanus ügyletekkel 86 milliót harácsolts össze egy volt vasúti szolgálati főnök, akit 6 évvel ezelőtt elítéltek sikkasztásért

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék feltűnésteltető névtelen feljelentés ügyében hívta fel nyomozásra a fővárosi rendőrséget. A feljelentés érdekes vádadal illeti Teodor Moscopol volt államvasúti szolgálati főnököt, akit most hat éve sikkasztásért elítéltek. A feljelentés adatai szerint Moscopol ötvenkét tagból álló, jólszervezett társaság segítségével 86 millió leit harácsolts össze s különböző ügyleteket folytat. Ezeknek érdekében megváltoztatta nevét. Most mint Teodor Teodoru ismeretes. Ezen a néven, lopott pénzen bérlé a City, a Nizza, az Aida és az American mozgóképszínházakat. A homályos ügyben a vizsgálat megindult.

Augusztus 21-én kezdődik meg a bledi kisantant konferencia

Bucuresti. A kisantant idei értekezletének a színhelye a jugoszláviai Bléd lesz, ahol nem augusztus 20-án, hanem 21-én kezdődnek meg a kiküldöttek tárgyalásai.

Legújabb sport!

Praszler és Sadovski elutaztak Aradról

Hétfőn este a bucaresti-i gyorsvonattal utaztak el Aradról Praszler és Sadovski, az AMEFA volt játékosai, akik új egyesültségben, a Juventusban fognak szerepelni az 1938—39 bajnoki évben. Alkalmunk volt az állomáson beszélgetni a két válogatott játékosal, akik az Aradi Közlöny utján mondanak búcsút Arad sportszerető közönségének és szeretettel emlékeztek meg az AMEFA-ról, amelyet nehéz szívvel hagytak el. Bizonyos, hogy a két kitűnő játékos a fővárosban is megállja helyét és nevékhöz még sok-sok sikeres szereplés fog fűződni.

Csik Ferenc dr. megbetegedett Londonban

Londonból jelentik: Csik Ferenc dr., a magyar olimpiai uszóbajnok a most folyó londoni világbajnoki versenyeken váratlanul megbetegedett. Magas láz lépett fel, úgyhogy Csik dr. ágyba kényszerült és nem indulhatott a 100 méteren a döntőben. Amint állapota megengedi, azonnal Budapestre utazik.

A világbajnoki uszóversenyek hétfői eredményei

Londonból jelentik: Az angol fővárosban most folyó világbajnoki uszóversenyek legújabb eredményei a hétfői versenyek során: 100 méteres hátuszás: I. előfutam: 1. Schlauch német 1 p. 09.6 mp., 2. Taylor angol 1 p. 12.6 mp., 3. Lengyel magyar 1 p. 13.3 mp., II. előfutam: 1. Nüsske német 1 p. 10.6 mp., 2. Schäfer holland 1 p. 13.2 mp., 3. Erdélyi magyar 1 p. 13.8 mp. Erdélyit szabálytalan fordulásért diszkvalifikálták. III. előfutam: 1. Borg svéd 1 p. 11.4 mp., 2. Van Schouwen holland 1 p. 13 mp., 3. Williams angol 1 p. 13.4 mp. Mint legjobb negyedik a dán Baeth 1 p. 14.4 mp.-es idővel jutott a középfutamba.

Az európai bajnoki vízpoló mérkőzések közül a Németország—Belgium közötti küzdelem került lebonyolításra. A németek 5:1 (2:0) arányban győztek a belgák felett. A gólokat Schneider (5), illetve Issele szereztek.